

Відділ освіти виконавчих органів
Дрогобицької міської ради
Львівської області
Лішнянський ліцей

Звіт

Про результати дослідження освітнього середовища

Укладачі: Лучищак О.Є. – заступник директора з навчально-виховної роботи

Кулик Н.Б. - заступник директора з навчально – виховної роботи.

Гук О.О. – вчитель інформатики,

Ясюра Л.М. –шкільний психолог,

Опря М.В. – педагог-організатор,

Кисиличак О.Д. – класний керівник 4-го класу,

Янінович О.І. – класний керівник 8-го класу,

Гук О.О. – класний керівник 10-го класу,

Янінович О.І. – вчитель укр. мови,

Дубик Л.М. – вчитель укр. мови

Зміст

Вступ	3
РОЗДІЛ I : Стислий опис методики дослідження	4
РОЗДІЛ II: Аналіз результатів дослідження	5
Безпечне освітнє середовище	8
Демократичний простір	25
Патріотичний простір	32
Культуротворчий простір	42
ВИСНОВКИ	45
РЕКОМЕНДАЦІЇ	46

Вступ

Виховання - процес багатогранний. У педагогічному розумінні виховання— це цілеспрямований та організований процес формування особистості. Вихованець – у широкому розумінні слова – будь-яка особа, на яку спрямовано процес виховання, у вузькому – дитина, яка виховується у навчальному закладі. Виховник – будь-яка особа, яка організовує і спрямовує процес виховання. Виховний простір – соціально-культурні норми та взаємовідносини, в які включені всі учасники виховного процесу навчального закладу та встановлені правила поведінки між ними.

Для того, щоб виховний простір був якісний, він має відповідати таким характеристикам:

- Безпечний: гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, тощо), педагогічний захист та підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.
- Сповнений довіри: панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність, справедливість, толерантність, існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- Демократичний: гарантоване право участі в житті освітньої спільноти: свобода висловлювання, можливість висловити власну думку, дієве учнівське самоврядування і т. д.
- Патріотичний (орієнтований на формування ідентичності політичного українця): спілкування українською мовою, поважне ставлення до державних символів України, вшанування героїв України і т. д.
- Культуро творчий (розвивальний, мотивуючий до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання, працюють бібліотека, гуртки, спортивні секції, мистецькі студії, забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу.
- Відкритий: є умови для навчання дітей з інвалідністю, зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість, є школи-партнери.

Існування у загальноосвітньому навчальному закладі виховного процесу – одна із суттєвих характеристик освітнього середовища, а визначені вище риси виховного простору – це показник його якості.

Якість освіти – це відповідність певній нормі, стандартів створених для її набуття умов, самого освітнього процесу та його результатів

РОЗДІЛ I : Стислий опис методики дослідження

Дослідження якості освітнього середовища як виховного процесу проводилося в рамках заходів, передбачених проектом «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» відповідно до наказу Департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації від 07.02.2025 № 02 – 01/01/42.

Мета дослідження:

- встановити відповідність освітнього середовища навчального закладу якісним характеристикам виховного простору;
- виявити проблеми організації освітнього процесу в ділянці виховання;
- спланувати зростання професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримати об'єктивну інформацію про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи.

Предмет дослідження якості виховного простору визначається через його (дослідження) об'єкт – взаємовідносини у шкільній спільноті та правила її життя.

Встановивши, чи можна характеризувати ці взаємовідносини та правила як безпечні, моральні, сповнені довіри, демократичні, культуротворні та відкриті, ми надамо дослідженню сенс. Адже дослідження якості виховного простору потрібне для того, щоб:

- оцінити якість взаємовідносин у навчальному закладі, ступінь позитивності, конструктивності й ефективності виховного простору щодо поставлених виховних завдань;
- визначити відповідність якості виховного простору та взаємовідносин у навчальному закладі регіонального стандарту;

-виявити досягнення та проблеми у взаємовідносинах між учасниками навчально-виховного процесу;

-визначити, що треба змінити, щоб розвинути, вдосконалити виховний простір.

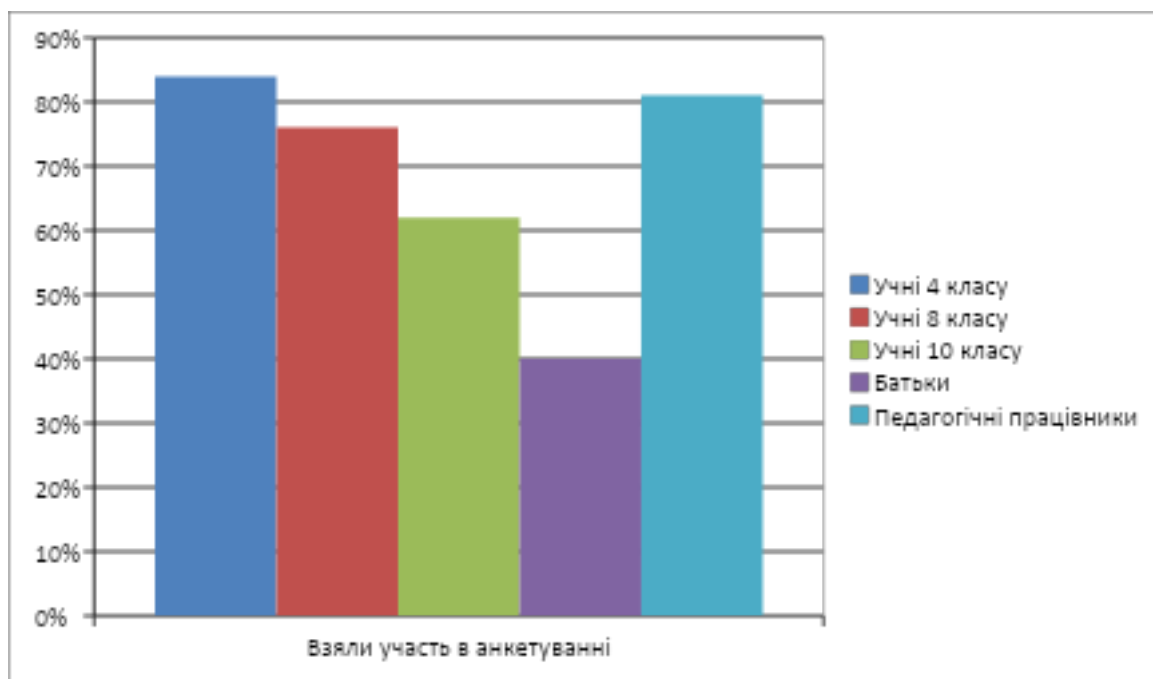
Результатом дослідження повинно стати постійне, компетентне та критичне обговорення отриманої у ході моніторингу інформації для усвідомлення і відбору актуальних цілей та ефективних засобів виховання.

РОЗДІЛ II: Аналіз результатів дослідження

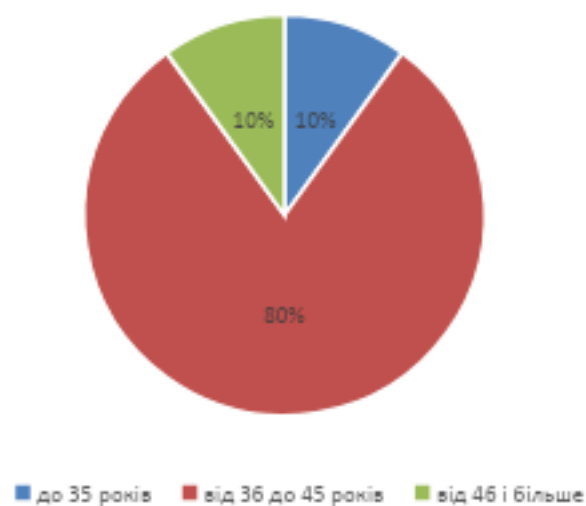
Відповідно до рішення педагогічної ради від 14.04.2025 (протокол № 12) та наказу Лішнянського ліцею від 26.03.2025 в період з 27.03.2025 до 08.04.2025 проводилось комплексне самооцінювання за шістьма напрямками освітньої діяльності. Звіт про результати було розглянуто на засіданні педагогічної ради від 13.05.2025 (протокол №13).

Загальна кількість осіб, що взяли участь у опитуванні серед батьків – 21.

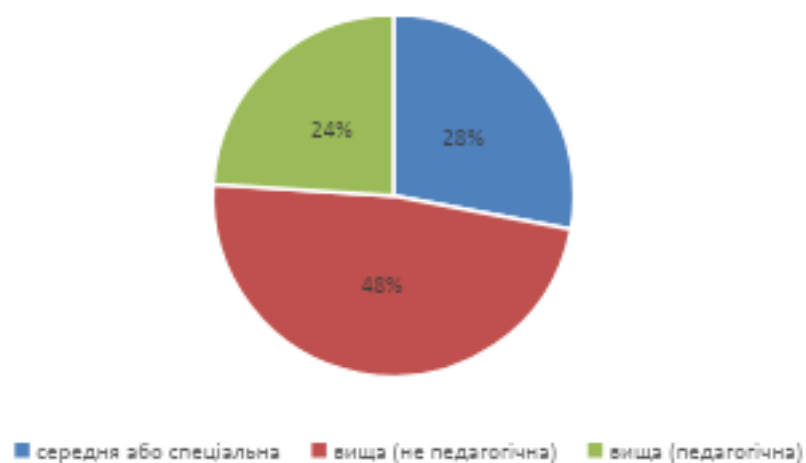
Із них кількість анкет виключених із статистики (некоректно заповнені) – 10. Серед опитаних респондентів чоловічої статі є одна особа, що становить 4,76 % від загальної кількості. Кількість респондентів жіночої статі - 20 осіб (це 95,24 %). Всіх учасників анкетування батьківської групи віком до 35 років – 2 особи (9,52%) , від 36 до 45 років – 17 осіб (80,95%) , від 46 років і більше – 2 батьків (9,52%). Середню або середню спеціальну освіту (не педагогічну) здобули 6 респондентів (28,57%). Освіту вищу (бакалавр, магістр, спеціаліст/не педагогічну) - 10 осіб (47,62%), освіту педагогічну (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр) – 5 (23,81%).

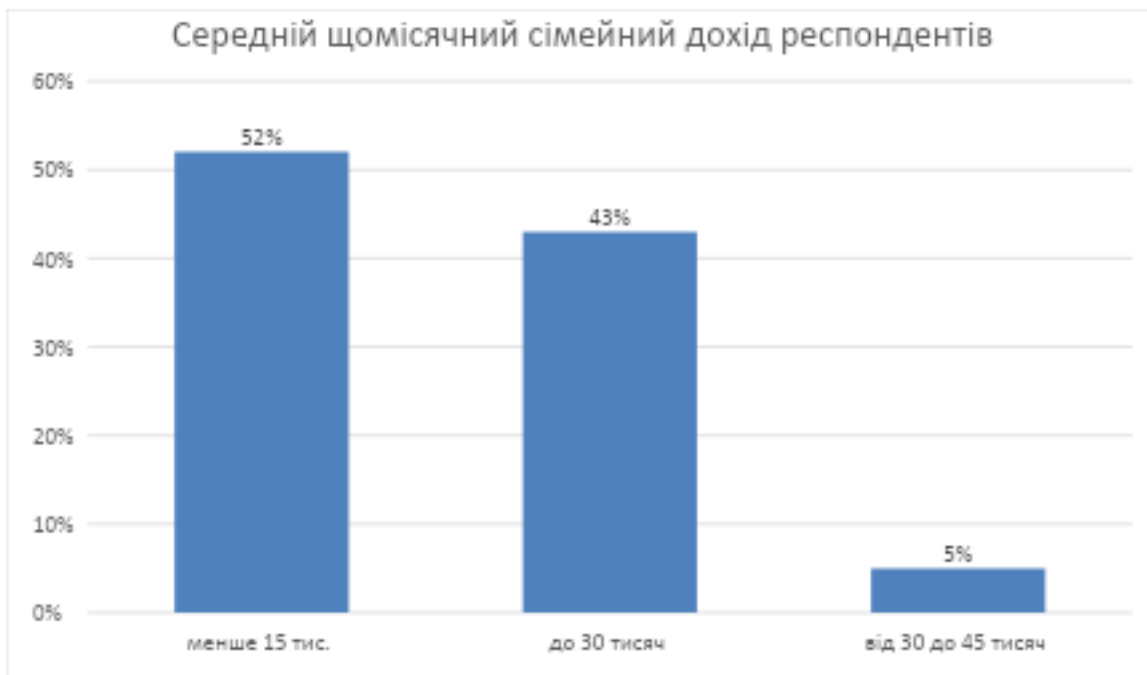

Вікова характеристика батьків, які взяли участь в опитуванні

Освіта учасників анкетування групи батьків

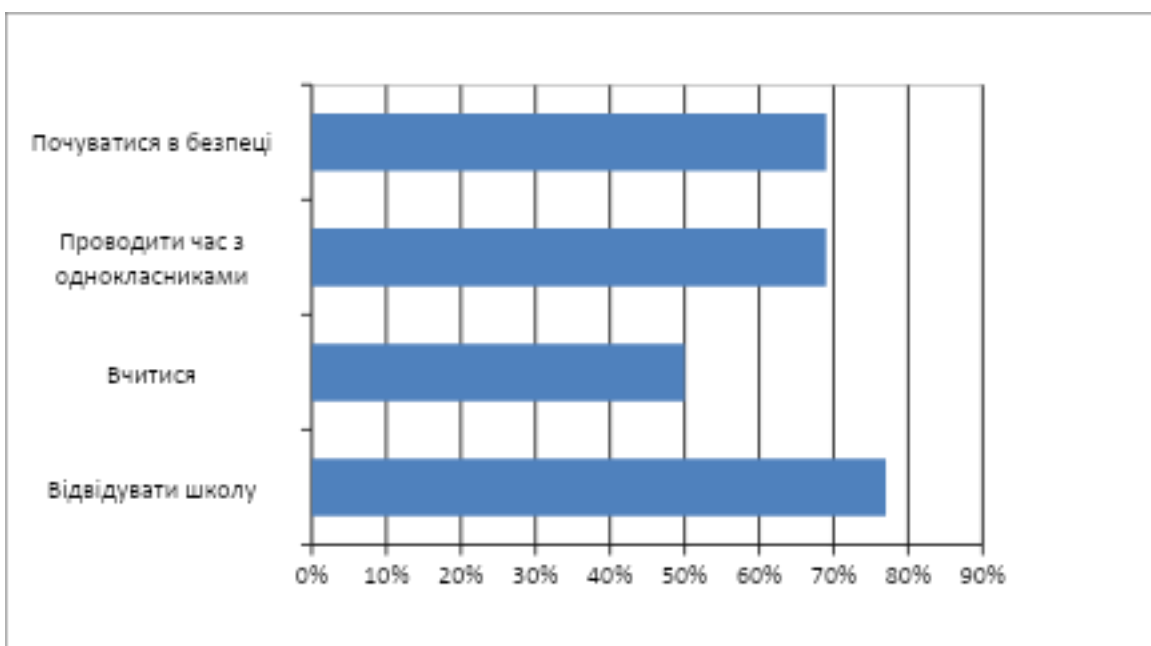

9 дітей, батьки яких приймали участь в анкетуванні, мають початковий та базовий адаптаційний рівень освіти (1 – 4 і 5 – 6 класи), що становить 43%; 8 дітей здобувають базову предметну освіту (7 – 9 класи). Це 38%. Профільну (10 -11 класи) – 2 дітей (10 %). 2 батьків, діти яких навчаються в різних класах (10%). 21 опитаних респондентів батьківської спільноти не належать до ВПО (100%). Середній щомісячний сімейний дохід (СЩСД) менше 15 тис. гривень отримують 11 сімей (52 %), СЩСД до 30 тисяч гривень – 9 сімей (43 %), від 30 до 45 тисяч гривень – 1 (5%), понад 45 тисяч гривень – 0 сім'я (0 %). Респондентів, які зазначили, що є тимчасово непрацюючими серед опитаних налічується 5 осіб - це

становить 24 %. 5 респондентів працюють неповний робочий день (менше 8 годин в день/40 годин в тиждень) – це 24%; 10 осіб відповіли, що усі дорослі працюють по 8 годин в день/40 годин в тиждень (48%). Одна особа (5 %) засвідчила, що щоденний нагляд за дітьми покладений на родичів пенсійного віку. Серед учнів в опитуванні брали участь 52 респонденти: 4 клас – 26 (84% від загальної кількості), 19 – 8 клас (76%), 10 клас – 8 (62%). Серед опитаних педагогів - 27 респонденти (79 %).

Безпечне освітнє середовище

Загалом у навчальному закладі сформоване безпечне освітнє середовище. Результати спостереження за освітнім середовищем, анкетування, засвідчують, що керівництво та колектив ліцею працюють над створенням комфортних та безпечних умов для учнів. Переважна більшість батьків (72%) вважають комфортним перебування своєї дитини в ліцеї. Відвідувати школу подобається 76,92% учнів, більшість учнів відповіли, що їм подобається вчитися (50,42%), всі учні люблять проводити час з однокласниками (69%). 71% учнів стверджують, що в кабінетах школи повітря завжди свіже, легко думати. За результатами проведеного анкетування більшість учнів (72%) зазначили, що почувуються у безпеці, перебуваючи у ліцеї.

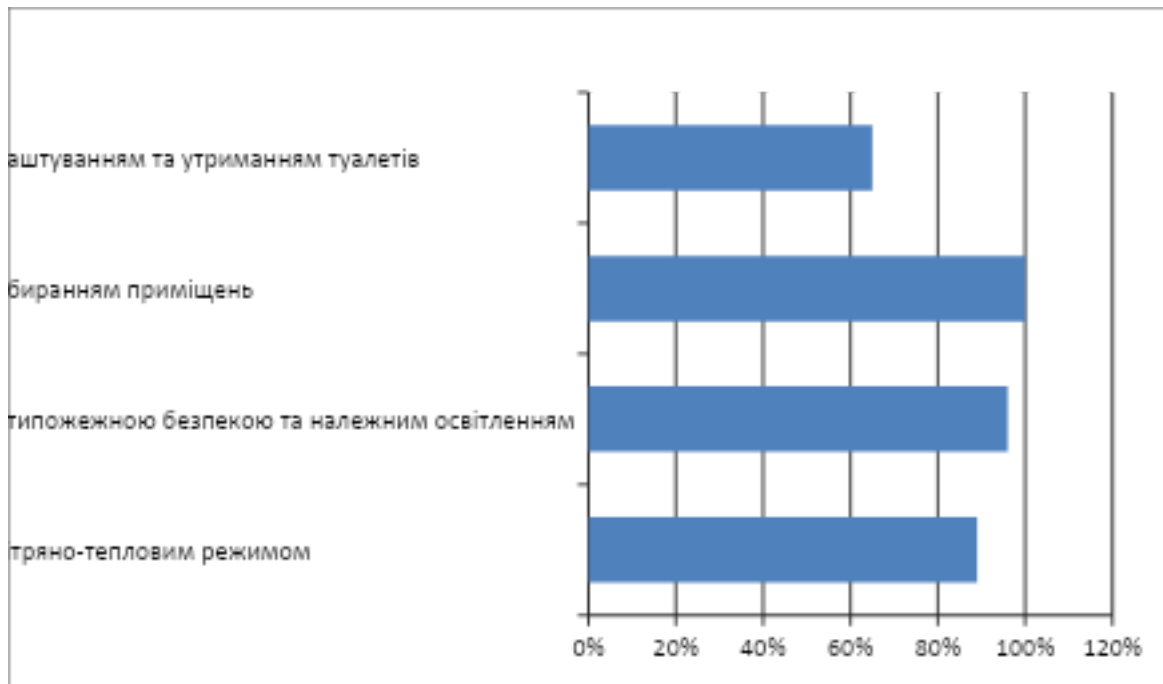
Варто

зазначити, що територія та приміщення школи здебільшого чисті та охайні, щоденно здійснюється вологе прибирання. Працівниками закладу періодично проводиться огляд території щодо її безпечності. Приміщення ліцею є

недоступним для несанкціонованого доступу сторонніх осіб, охорону в денний час забезпечує черговий працівник школи та камери відеоспостереження. Керівництво закладу освіти планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщення, обладнання, здійснює заходи для створення належних умов діяльності закладу, зокрема вивчає потреби учнів та працівників закладу, вивчає стан матеріально-технічної бази, планує її розвиток, звертається з відповідними клопотаннями до засновника, залучає спонсорів до її покращення, бере участь у різних проєктах. Відповідно до результатів спостереження за освітнім середовищем зафіксовано, що на території немає необрізаних дерев з сухим нависаючим гіллям, подвір'я огорожене, висаджено понад 200 молодих декоративних кущиків та ялин, клумби засаджені різноманітними квітами. На пришкільній ділянці спільними зусиллями працівників ліцею висаджуються лікарські рослини. На території закладу освіти ростуть плодові та хвойні дерева, загалом озеленення території є достатнім. Футбольне та баскетбольне поля придатні для безпечної фізичної активності учнів: покриття трав'яне, що не може призвести до травмування, на спортивному майданчику немає старих металевих конструкцій; асфальтне покриття бігової доріжки навколо футбольного поля потребує ремонту. У закладі освіти є окремі туалетні кімнати для учнів та працівників. Вони забезпечені усім необхідним (кабінки, що зачиняються, рукомийники, паперові рушники). Протягом 2024 – 2025 н.р. здійснено ремонт санвузлів двох туалетів. Здійснюється щоденне вологе прибирання всіх приміщень та санвузлів відповідно до санітарних норм. Переважна більшість учнів (79%) оцінюють належну чистоту та облаштування навчальних кабінетів. Питний режим учнів відбувається з урахуванням усіх вимог, зокрема через використання індивідуальних ємностей, у більшості навчальних кабінетів є кулери з водою, використовуються одноразові стаканчики. Освітлення в приміщеннях школи відповідає санітарним нормам. У бібліотеці, кабінеті обслуговуючої праці, майстерні з обробки деревини забезпечено комфортний тепловий режим.

Класні кімнати знаходяться на 1-му та 2-му поверсі. Приміщення закладу освіти використовуються раціонально, комплектування класів відбувається з урахуванням чисельності здобувачів освіти, їх особливих освітніх потреб. Під час проведення опитування майже всі педагоги зазначили, що задоволені освітнім

середовищем і умовами праці в школі: повітряно-тепловим режимом (88,90%), протипожежною безпекою та належним освітленням – повністю (96,30%), прибиранням приміщень (100%), облаштуванням та утриманням туалетів (98%).

Педагогічні працівники забезпечені робочими місцями. На всіх поверхах облаштовані місця для відпочинку учнів під час перерв (на першому поверсі наявний простір для рухливих та настільних ігор). Для відпочинку вчителів наявні кабінети та конференц-зал. Для реалізації освітньої програми заклад освіти має всі необхідні навчальні кабінети й приміщення. Кабінети початкових, а також 5, 6, 7, 11 класи обладнані відповідним матеріально-технічним забезпеченням: мультимедійними засобами, ноутбуками, планшетами, проекторами, принтерами, дидактичними, демонстраційними та роздатковими матеріалами, які виготовлені з безпечних та якісних матеріалів. Відповідно до вимог НУШ для організації навчальної діяльності в школі і безпосереднього залучення дитини до навчального процесу в кабінетах сформовано осередки для різних видів роботи та відпочинку учнів, поверхні стін використовуються для розміщення інформаційних матеріалів, учнівських малюнків, творчих робіт, класних куточків, правил поведінки, куточків безпеки, тощо. Не всі навчальні кабінети основної та старшої школи достатньо обладнані засобами навчання, зокрема, технічними. Це кабінети природничо-математичних дисциплін (математики, біології, хімії), де частково встановлені комп'ютери, наявні дидактичні матеріали. У кабінетах хімії, фізики та біології є лабораторії, реактиви, мікропрепарати та відповідне обладнання для проведення лабораторних та практичних робіт. Для забезпечення формування

ключової компетентності, зокрема здатності спілкуватися іноземними мовами, у закладі є кабінет іноземної мови. Кабінет обслуговуючої праці забезпечений необхідним обладнанням (є деревообробні станки, але вони вже застарілі, необхідні інструменти для виготовлення виробів з дерева). Кабінет музичного мистецтва укомплектований необхідними засобами. Кабінет історії обладнаний за сучасними стандартами спільними зусиллями вчителя історії, учнівського та батьківського колективів.

У школі функціонує кабінет інформатики, який забезпечений необхідною комп'ютерною технікою. Проте потребують оновлення кабінети фізики, майстерня по обробці деревини, частково - кабінети хімії та біології. Заклад освіти має спортивний зал, який добре обладнаний для учнів усіх вікових категорій. Є переодягальні для хлопчиків та дівчаток, які потребують оновлення, не завершено ремонт душових та санвузлів. Спортзал обладнаний з урахуванням санітарно гігієнічних вимог безпеки життєдіяльності. В залі є необхідний інвентар. Актова зала забезпечена відповідним технічним обладнанням (музичною апаратурою, мікрофонами). У ліцеї наявна бібліотека - оснащена ноутбуком, відпочинковими кріслами, стелажми. Школярі стовідсотково забезпечені навчальними підручниками. Відповідно до результатів спостереження за освітнім середовищем можна стверджувати, що бібліотекар веде системну роботу з учнями. У школі є їдальня на 100 посадочних місць. Приміщення харчоблоку та обідньої зали потребують капітального ремонту. Загалом спостерігається тенденція до покращення умов: частково оновлено обладнання кухні, відремонтовано холодильник та холодильну камеру. Місце для видачі страв чисте. У їдальні є рукомийники, мило та паперові рушники, доступне щоденне меню для вихованців дитячого садочка, який функціонує при навчальному закладі, затверджене керівником. У школі є ресурсна кімната, психологічний кабінет, учительська кімната, кабінет педагога – організатора. Ресурсна кімната в повній мірі забезпечена відповідним обладнанням. У закладі є допоміжні та підсобні приміщення (вестибюль, рекреації, санвузли...). У ліцеї налагоджена системна робота з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, проводяться відповідні інструктажі та навчання, про що свідчать результати проведеного опитування: всі батьки (100%) вказали, що вчителі ознайомлюють їхніх дітей з правилами поведінки в умовах

надзвичайних ситуацій, наприклад, пожежі, повітряних тривог. У навчальних кабінетах наявні відповідні інструкції. За результатами спостереження та опитування можна зробити висновок, що учасники освітнього процесу дотримуються вимог щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, відпрацьовані практичні навички евакуації. Проводяться також інструктажі з надання домедичної допомоги, такі навчання проходили майже всі вчителі (100%). Заклад освіти забезпечений первинними засобами пожежогасіння і приміщення обладнані засобами автоматичної пожежної сигналізації. Стан пожежних виходів та шляхів евакуації відповідають вимогам; проведені заміри опору ізоляції проводів та контуру заземлення, про що свідчать акти проведених робіт; ізоляція електричної проводки відповідає технічним вимогам. У школі наявна вся необхідна документація з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Керівництво регулярно із залученням спеціальних служб інформують учасників освітнього процесу щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності під час навчальних занять, пожежної безпеки, правил поведінки під час надзвичайних ситуацій. Заступник з виховної роботи організовує звітування з питань профілактики травматизму, виконання заходів розділу з охорони праці, безпеки життєдіяльності колективного договору, видає накази, розпорядження з цих питань. 100% педагогів вказали, що учні обізнані з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, наприклад, пожежі, повітряної тривоги. Учасники освітнього процесу дотримуються вимог щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Інструктажі з педагогічними працівниками щодо надання домедичної допомоги, реагування на випадки травмування або погіршення самопочуття здобувачів освіти та працівників під час освітнього процесу проводяться систематично згідно з вимогами законодавства про охорону праці та безпеку життєдіяльності учасників освітнього процесу. Ведуться журнали реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності. У закладі освіти створюються належні умови для безпечного використання мережі Інтернет, в учасників освітнього процесу формуються навички безпечної поведінки в Інтернеті. Батьки відмітили (100%), що їх ознайомлюють щодо безпечного користування мережею Інтернет, цю думку

підтримали і вчителі, які також вказали, що питання безпечного користування Інтернетом розглядаються на уроках або під час бесід із учнями в позаурочний час (100%). До послуг здобувачів освіти є 24 комп'ютери, з них 19 підключено до мережі Інтернет. Площа приміщень закладу покрита Wi-Fi (150 м²). У ліцеї є комп'ютерний клас. Усі комп'ютери в закладі освіти облаштовані технічними засобами, антивірусними програмами та інструментами контролю за безпечним користуванням мережею Інтернет, про що свідчать відповіді вчителів (97%), проводиться постійний моніторинг шкільних ресурсів на предмет розміщення на них несанкціонованої інформації. Локальна мережа проведена через кабельне та бездротове з'єднання (Wi-Fi), однак спостереження підтверджує потребу в створенні додаткових точок доступу з метою покращення якості інтернет зв'язку (доступ до мережі Інтернет є в шкільній бібліотеці). Педагоги отримують достатньо інформації щодо питань безпеки дітей в Інтернеті. Питання безпечного користування Інтернетом розглядаються під час годин класного керівника та під час проведення навчальних занять у формі профілактичних бесід, демонстрації тематичних відеороликів тощо.

Результати анкетування: батьки учнів зазначили, що у закладі освіти застосовуються підходи для адаптації та інтеграції здобувачів освіти до освітнього процесу, професійної адаптації працівників. Адаптації до освітнього процесу потребують:

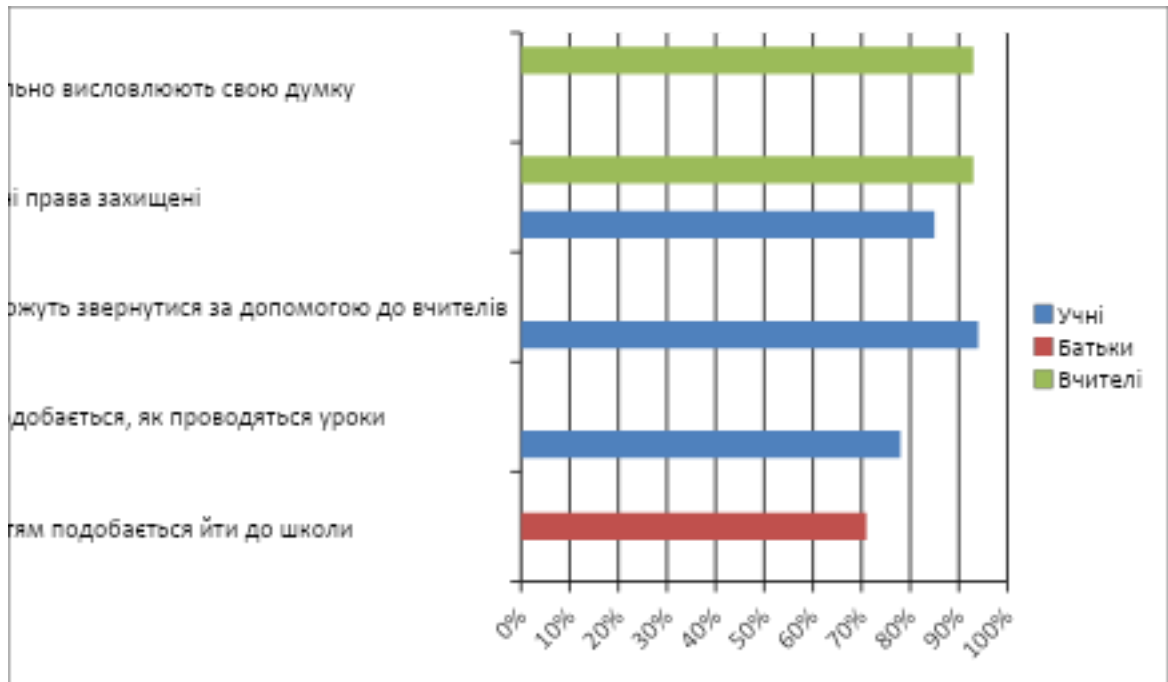
- учні 1-х, 5-х, 10-х класів, новоприбулі учні будь-яких класів,
- учні з особливими освітніми потребами;
- учні з інших населених пунктів, педагоги при влаштуванні на роботу, під час змін у освітній політиці чи в закладі освіти.

Заклад освіти приділяє велику увагу питанню адаптації першокласників до умов навчання. Прослідковується щорічне вивчення рівня адаптації першокласників у ліцею заступниками з навчально-виховної роботи та психологом школи. За результатами вивчення адаптації видаються методичні рекомендації класним керівникам, вчителям-предметникам та батькам. З початку навчального року з учнями 5-х класів організовується робота з питань адаптації до умов навчання в середній ланці школи за наступними напрямками:

- діагностична, розвиваюча, корекційна, профілактична робота з боку вчителів середньої ланки, шкільного психолога, соціального педагога, членів

адміністрації. Дані питання заслуховуються на нарадах при директору, проводяться засідання малої педагогічної ради (педагогічний консиліум) «Адаптація учнів 5-х класів до умов навчання у середній школі», на батьківських зборах, на засіданнях ради школи, педагогічних радах. Потреба адаптації учнів десятих класів під час переходу із основної до старшої школи зумовлена зміною їхнього соціального оточення. Адаптація в класі дитини з ООП – турбота не лише вчителя, це командна робота на всіх рівнях. Розробкою індивідуального освітнього маршруту займається ціла команда: практичний психолог, соціальний працівник, асистенти вчителя, реабілітолог, педагог-організатор, логопед. Але серед найважливіших її учасників – батьки. Адміністрація закладу бере на себе навчальну функцію і психологічний супровід адаптації молодого спеціаліста. Формат "посвяти" в педагога в закладі освіти відбувається на першому засіданні педагогічної ради в урочистій формі. План роботи з молодими учителями передбачає діагностування у формі анкетування. Контроль (на початку навчального року має оглядовий характер) здійснюють з метою ознайомлення із професійними навичками молодого педагога, рівнем оволодіння методикою викладання, а також з метою оцінювання ефективності організації освітнього процесу. У закладі освіти функціонує «Школа молодого вчителя». Форми занять у школі молодого вчителя: консультування; психологічні тренінги; практикуми, лекції або дискусії з методики викладання; практикуми із аналізом педагогічних ситуацій; перегляд вебінарів щодо актуальних тем від експертів та вчителів - майстрів; перегляд відеозаписів, відкритих уроків та їх обговорення. Також запроваджено практику "наставництва", взаємовідвідування навчальних занять вчителями-предметниками. У закладі освіти напрацьовані спільно з психологом, педагогами, класними керівниками підходи (методи) для адаптації та інтеграції дітей в освітньому процесі. Адміністрація закладу щороку вивчає період адаптації учнів 1-х, 5-х, 10-х класів. Аналіз відвідування уроків у даних класах свідчить про те, що більшість вчителів закладу враховують рекомендації до адаптації учнів у своїй практичній діяльності. За результатами анкетування, яке відбувалось у закладі освіти 71% батьків вказали, що дітям подобається йти до школи, 78% учнів заявили про те, що їм подобається, як проводяться уроки, 94% вказали, що можуть звернутися за допомогою до вчителів. 85% учнів і 93% вчителів відмітили,

що їхні права захищені, не відчувають тиску на себе, без побоювань висловлюють свою думку, навіть якщо вона не співпадає з позицією керівників (92,50%).

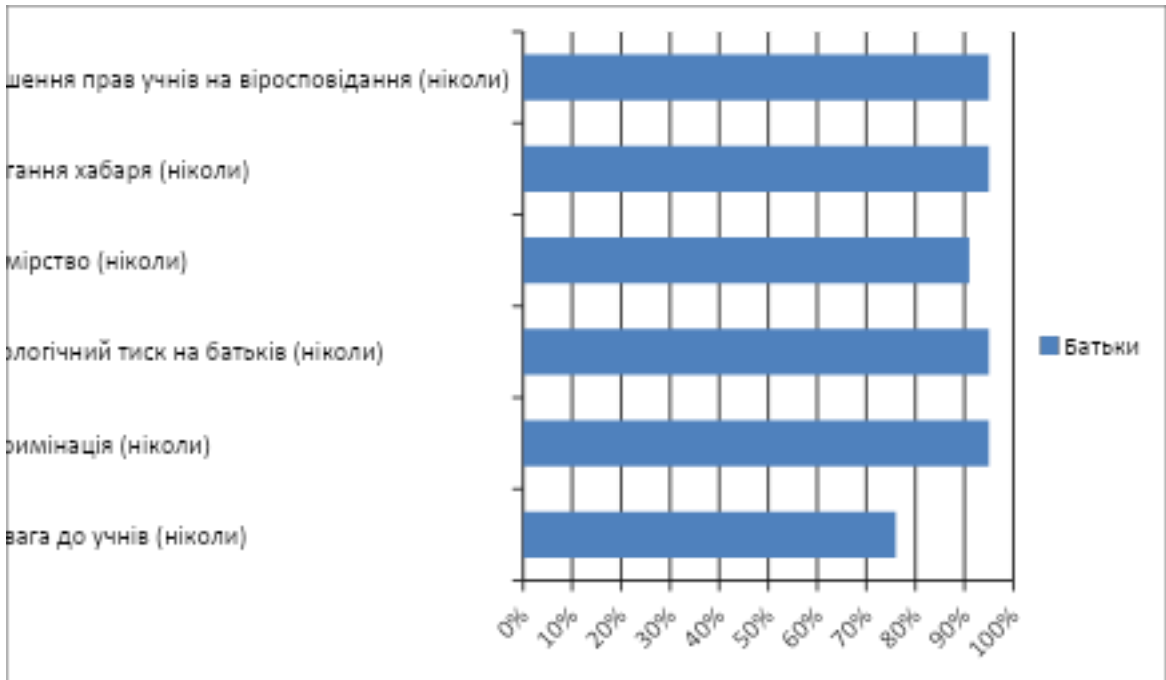

У закладі освіти вивчається думка батьків щодо умов адаптації їхніх дітей. В адаптаційний період у 1-х,5-х,10-х класах проводяться тематичні батьківські збори, на яких розглядаються особливості адаптації дітей в тому чи іншому класі, надаються рекомендації та консультації з питань комфортної адаптації дітей у закладі освіти. Заклад допомагає новопризначеним педагогічним працівникам адаптуватися до нових умов праці. У закладі освіти напрацьовані підходи до адаптації новоприбулих педагогів: організовується наставництво, проводяться бесіди, майстер-класи, консультації. Зокрема, в умовах дистанційного навчання вчителі мали можливість брати участь у майстер - класах, які організовувала адміністрація школи з питань організації дистанційного навчання з використанням різноманітних інтернет - платформ. У закладі освіти сформована антибулінгова політика. Розроблено, затверджено та оприлюднено План заходів на 2024-2025 рр., спрямованих на запобігання та протидію булінгу; на сайті ліцею є контактна інформація екстрених служб та телефону довіри. Задokumentованих випадків булінгу в закладі не було останні роки, і відповідно до проведеного анкетування 70% учнів вказали, що в класі немає учнів, над якими збиткуються. 80% батьків відповіли, що їхня дитина протягом останнього року не скаржилася на те, що у школі над нею збиткуються (принижують, ображають або цькують). При зверненні учнів до вчителів, директора, практичного психолога, педагога-організатора, заступника директора з виховної роботи, проблема

вирішувалася конструктивно та не повторювалася. Беручи до уваги зазначену інформацію, можна стверджувати, що в закладі освіти проводиться на належному рівні роз'яснювальна та попереджувальна робота щодо протидії булінгу серед учасників освітнього процесу, зокрема проведення заходів, які допоможуть відрізнити конфліктну ситуацію від цькування. У ліцею реалізуються заходи із запобігання проявів дискримінації, а саме: години спілкування на тему «Протидія кібербулінгу», проведення профілактичних занять в рамках Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства», просвітницькі заняття на тему «Толерантність як необхідність!», а також бесіди про права дітей, допомога в конструктивному вирішенні конфліктних ситуацій, демонстрація тематичних відеороликів, тощо. На першому поверсі закладу освіти розміщений інформаційний стенд щодо протидії булінгу.

В ліцеї регулярно проводиться навчання, просвітницька діяльність за участі відповідних служб/органів/організацій для усіх учасників освітнього процесу з метою виявлення ознак булінгу (цькування) та запобігання його прояву. Щоб вчасно діагностувати ознаки булінгу, педагоги, класні керівники, практичний психолог та педагог – організатор ведуть постійну роботу протидії булінгу. Проводяться бесіди, анкетування. Щоб попередити виникнення булінгу, створити безпечне середовище та комфортну атмосферу для учнів проводяться профілактичні та просвітницькі заходи, спрямовані на вироблення у дітей негативного ставлення до насильства. Проводяться постійні бесіди, анкетування, години спілкування на тему «Протидія булінгу». Переважна більшість педагогічних працівників та керівництво пройшли онлайн - навчання з протидії булінгу, а саме: «Недискримінаційний підхід» на платформі EdEra та «Протидія та попередження булінгу в закладах освіти» на платформі Prometheus. В Лішнянському ліцею всіма учасниками освітнього процесу було розроблено «Правила поведінки для учнів, вчителів та батьків та правила внутрішнього розпорядку закладу», що ґрунтуються на дотриманні прав людини і спрямовані на формування позитивної мотивації в поведінці учасників освітнього процесу. Учасники освітнього процесу ознайомлені з ними та дотримуються їх. 76,19% батьків вказали, що не пригадують, коли б педагогічні працівники виявляли неповагу до учнів, принижували їхню гідність. Переважна більшість батьків зауважили, що в школі відсутні дискримінація за різними ознаками (ніколи

95,24%), психологічний тиск на батьків або цькування батьками педагога (ніколи 95%), лицемірство (невідповідність слів, учинків педагогів або/і батьків їхнім справжнім намірам, почуттям) (ніколи 91%), вимагання педагогами, адміністрацією хабаря - (ніколи 95%), порушення прав учнів на свободу совісті та віросповідання - (ніколи 95%).

Атмосфера між учасниками освітнього процесу доброзичлива і дружня. У закладі освіти здійснюється періодичний аналіз причин відсутності учнів на заняттях, у разі необхідності здійснюється відповідна робота з учнями, батьками, у тому числі за участі Служби у справах дітей. Ведеться щоденний (поурочний) контроль за відвідуванням учнів навчальних занять, у випадку відсутності учня встановлюється місце перебування дитини та повідомлення батьків; психологічна служба школи проводить профілактичні роботи з школярами, які цього потребують, та їхніми батьками.

У Лішнянському ліцею створені сприятливі умови для навчання дітей з ООП. Діти спілкуються з своїми однолітками, що сприяє їхній соціалізації і загальному розвитку. За результатами опитування 70% учнів відносяться до дітей з ООП так само, як і до інших школярів. Підлаштовано під потреби дітей з ООП освітній простір у класі, а саме:

- доступність меблів та робочого місця дитини;
- парта та стілець, які регулюються, розміщені поруч із робочим столом асистента вчителя, на якому можна розмістити додатковий роздатковий матеріал та навчальне обладнання для дитини;

- зонування простору.

Є в наявності і активно використовуються щоденно в роботі з дитиною з ООП:

- дидактичні матеріали та засоби для корекційної педагогіки;
- набори карток для навчання та розвитку;
- різноманітні конструктори та навчально-ігрові комплекти;
- дидактичні ігри;
- набори музичних дитячих інструментів.

У закладі освіти є ресурсна кімната (кімната відпочинку), яка призначена для надання (проведення) індивідуальних та групових психолого-педагогічних та корекційно - розвиткових послуг (занять), психологічного розвантаження, формування навичок самообслуговування. Наразі ресурсна кімната обладнана частково. Вкрай необхідне обладнання для сенсорної інтеграції, яке чинить позитивний вплив на розвиток, стабілізацію емоційного стану та відновлення рівноваги: тактильні модулі, модульні сидіння, сенсорні іграшки та м'ячики, крісла-мішки. Не менш важливим є облаштування спортивного куточка для лікувальної фізкультури та реабілітації дитини з ООП. Наразі питання доукомплектації ресурсної кімнати вирішується. У структурі науково-методичної роботи з питань методик роботи з дітьми з ООП ведеться системна робота. Передбачена низка заходів, а саме:

- психолого-педагогічний семінар на тему "Особливості роботи з дітьми з ООП";

- семінар-практикум на тему "Шлях до серця дитини з ООП";

- тренінги, курси та семінари з проблематики.

У закладі освіти організовано роботу у трьох інклюзивних класах (у першому, третьому та четвертому), а також у групі ДНЗ (відповідно до висновків ІРЦ та на основі заяв батьків дітей з ООП). У класах працюють 3 асистенти вчителів і один - у ДНЗ. Відповідно до типових договорів про надання корекційно - розвиткових послуг психолого-педагогічний супровід та корекційно-розвиткову роботу у закладі забезпечують практичний психолог, учитель - логопед. Заклад освіти взаємодіє з батьками дітей з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучає їх до необхідності підтримки дітей під час освіти (у разі наявності здобувачів освіти з особливими освітніми потребами). У

закладі освіти створена команда психолого-педагогічного супроводу дитини для забезпечення системної роботи з дітьми з ООП, до якої входять: керівництво закладу, педагогічні працівники, батьки, практичний психолог, фахівці з інклюзивно-ресурсного центру. Постійно проводяться засідання. Розроблено індивідуальний навчальний план кожної дитини, який містить детальну інформацію про особливості розвитку дитини і послуги, які вона має отримувати.

Дирекція максимально залучає учасників освітнього процесу до прийняття змін в організації освітнього середовища. Класні кімнати початкової школи перетворилися на мотивуюче освітнє середовище, де можна використовувати різні освітні технології, створюючи мобільні робочі місця. Для пізнавальної діяльності учнів часто уроки вчителі проводять на шкільному подвір'ї, це уроки образотворчого мистецтва, музики, пізнання природи. Саме зміна обстановки більше сприяє пізнавальній діяльності, а особливо сприяє здоровому та активному способу життя. При плануванні освітнього процесу вчителі залучають теми про здорове харчування, користь фізичної активності, спорту, при проведенні уроків формуються навички в дітей здорового способу життя. В організації освітнього середовища для дітей молодшої школи є коридорчик, у якому на підлозі кольоровими фарбами розмальовані різні ігрові ситуації, для старшокласників є доступ до спортивного обладнання під час перерв – це настільний теніс. До вирішення питань влаштування освітнього простору часто залучають дітей. Батьки також допомагають при плануванні проведення спортивних заходів. Планується запровадити шкільну політику, щоб мінімізувати відходи та сортування сміття. Політика ліцею впроваджує здоров'язбережувальне освітнє середовище, керуючись принципом послідовності, якщо здорове харчування, то для перекусу заборонити споживання чипсів; принципом позитивного прикладу показати зразок здорового способу життя. А цим прикладом слугують перерви під час уроків для вправ: у початкових класах - це фізкультхвилинки, у старшій школі:

- рухливі ігри; спільні заходи для школи на свіжому повітрі ;
- спортивні ігри;
- власним прикладом показувати дітям «розумне використання» електроенергії, води;

- привчання до сортування сміття, зменшення використання поліетилену та пластику.

Аналізуючи результати анкетування, можна вважати, що виховний простір у школі безпечний, оскільки більшості учнів подобається відвідувати школу.

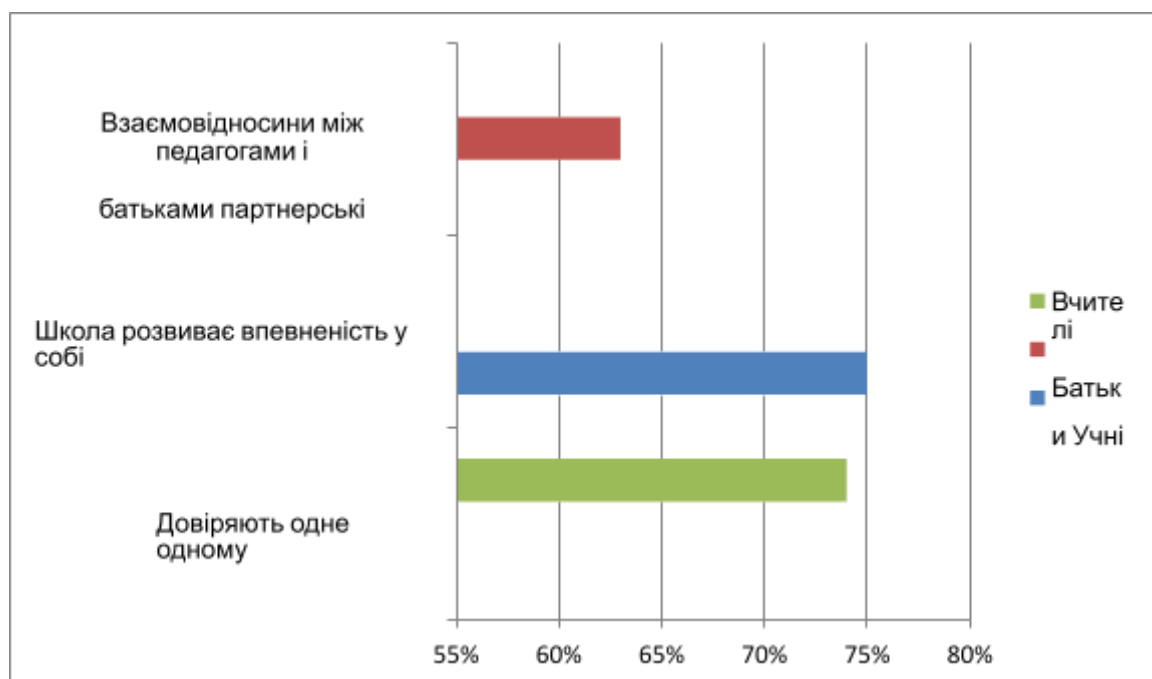
Сповнений довіри простір

Простір сповнений довіри у навчальному закладі сформований частково.

Учасники освітнього процесу мають можливість впливати на прийняття управлінських рішень. Для педагогічних працівників це наради, обговорення, внесення пропозицій, тощо. Для учнів – регулярне спілкування, постійна комунікація з учнівським самоврядуванням, залучення учнів до обговорення важливих для діяльності закладу рішень. Особлива увага звертається на підтримку співпраці між педагогічними працівниками, які мають професійно, конструктивно та толерантно спілкуватися і взаємодіяти з колегами заради досягнення кращих результатів освітнього процесу. Для цього керівництво підтримує та заохочує участь педагогів у різноманітних формах професійного спілкування: як формалізованих (семінари, конференції, вчительські конференції, тощо) так і неформальних – у вигляді спільних екскурсій, туристичних поїздок, шкільних свят, тощо. Суттєво впливає на рівень довіри до закладу те, що керівництво завжди вчасно розглядає звернення учасників освітнього процесу та вживає заходи, спрямовані на вирішення проблем, про які йдеться у зверненні.

Керівництво закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти. Психологічний клімат в закладі освіти є визначальним чинником для створення комфортних умов для здобувачів освіти та педагогічних працівників. Керівництво закладу впливає на формування сприятливого психологічного клімату та атмосфери довіри між учасниками освітнього процесу і від цього залежить досягнення мети діяльності закладу. У Лішнянському ліцеї панує довіра між учасниками освітнього процесу, яка створює сприятливі умови для конструктивного вирішення можливих конфліктів, які бувають неминучими в реальному шкільному житті. Визначальна умова для створення такої атмосфери –

обґрунтованість і відкритість управлінських рішень. До основних суб'єктивних ознак сприятливого соціально - психологічного клімату в колективі у ліцеї належать: можливість для членів колективу вільно висловлювати власні думки під час обговорення питань; відсутність тиску керівника на підлеглих і визнання за ними права приймати відповідальні для колективу рішення; достатня інформованість для членів колективу про його завдання та стан справ під час їхнього виконання; задоволеність належністю до колективу; прийняття на себе відповідальності за стан справ у колективі кожним його членом. На запитання: «Чи склалися між педагогами і адміністрацією закладу відкриті, довірливі взаємини?» 74,07% вчителів довіряють одне одному та спільно із дирекцією школи вирішують проблеми. «Чи подобається тобі відвідувати школу?» 78,95% учнів дали позитивну відповідь. Також 75% учнів вважають, що школа розвиває у них такі риси як впевненість у собі, відповідальність. Взаємини між педагогами і батьками – партнерські, товариські. Ствердну відповідь на це питання дали 61,9% батьків.

Педагогічні працівники використовують форми роботи, спрямовані на формування партнерських взаємин зі здобувачами освіти. Загалом педагоги використовують особистісно орієнтований підхід. Особистісно орієнтований підхід неможливий без постійної взаємодії діалогу, неупередженого ставлення до учнів. Для цього педагоги закладу намагаються враховувати інтереси кожної дитини, ставитись до неї як до особистості, забезпечувати свободу і права дитини у всіх проявах її діяльності, враховувати вікові та індивідуальні

особливості дитини, забезпечити морально-психологічний комфорт та партнерські стосунки між вчителем і дитиною. А також розробляють календарні та поурочні плани, у змісті яких простежується особистісно орієнтований підхід у навчанні. Розробляють диференційовані завдання для роботи з учнями. Вдосконалюють критерії оцінювання, які мотивують учнів до самостійної роботи. Педагогічні працівники Лішнянського ліцею тісно співпрацюють із батьками. Вони інформують їх про важливі аспекти освітнього процесу через доступні канали комунікації, інформують про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Проводяться індивідуальні та онлайн-зустрічі, бесіди, батьківські збори. Згідно анкетування 52,38% батьків задоволені тим, що дирекція школи підтримує ініціативи батьків в організації позаурочних заходів. Чи відкрите керівництво закладу для спілкування?» 57,14% батьків дали позитивну відповідь. «Чи захищені права учнів у закладі і чи учні без побоювань висловлюють власну думку?» 76,19% батьків відповіли - так. Також 85,71% батьків вважають, що класний керівник враховує їхні пропозиції. Якщо учень звертається до вчителя із запитанням або просить поради, то згідно анкетування 85,19% вчителів допомагають з радістю, 51,85% батьків довіряють педагогічному колективу.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Педагогічні працівники Лішнянського ліцею дотримуються норм академічної доброчесності в освітній діяльності. З цією метою всі педагоги якісно, вчасно та результативно виконують свої функціональні обов'язки; відповідно до вимог законодавства підвищують свою кваліфікацію; впроваджують у свою діяльність інноваційні методи навчання; у навчальній та виховній роботі всі педагоги дотримуються норм Конституції України та норм чинного законодавства України в сфері освіти. Усі педагогічні працівники дотримуються загальноприйнятих етичних норм в освітній діяльності; з цією метою педагоги з повагою ставляться до осіб, які здобувають освіту, до їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, ставлення до релігії, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, а також інших обставин; об'єктивно та неупереджено оцінюють знання та вміння здобувачів освіти.

На запитання:

«Як цього року відбувається твоє навчання?»

75% учнів відповіли, що їм подобається, як вчителі проводять уроки; 96,15% учнів люблять на уроці працювати в парі або в групі; 85% учнів звертаються до вчителів, якщо відчувають труднощі. 50% учнів самостійно виконують домашні завдання.

Спостереження за проведенням навчальних занять дають підстави стверджувати, що більша частина педагогічних працівників не лише інформують учасників освітнього процесу про норми академічної доброчесності та їх важливість, а й постійно здійснюють просвітницьку роботу з метою дотримання цих норм. Анкетування учнів свідчить, що між учителями та учнями встановлюються партнерські відносини, які дають змогу оприлюднювати чіткі критерії оцінювання, реалізовувати в практиці формувальне оцінювання. Багато вчителів розробляють завдання, які унеможливають списування, формують самостійність і критичне мислення. Це, зокрема, стосується тестів, які педагоги створюють на освітніх платформах, у тому числі на платформі «На урок». Для забезпечення високої якості освітньої діяльності в Лішнянському ліцеї розроблена Стратегія розвитку закладу на 2022-2027 роки. У зв'язку із створенням територіальної громади Педагогічною радою від 29.10.2023 року (питання №5) було схвалено Стратегію розвитку Лішнянського НВК Лішнянської сільської Ради на 2022-2027 роки. У ній чітко формулюються цілі розвитку та основні шляхи задля їх досягнення. Метою розвитку закладу є забезпечення партнерської взаємодії з різними соціальними інституціями у розвитку, навчанні, вихованні та соціалізації здобувачів освіти, створення умов для формування компетентної, конкурентно

спроможної, фізично й духовно здорової особистості, забезпечення безпеки та комфортних умов для дітей. Проте незначний відсоток учнів не вказали на свою довіру класним керівникам та шкільному психологу і відмітили, що не завжди вчителі справедливо їх оцінюють.

Проте незначний відсоток учнів не вказали на свою довіру класним керівникам та шкільному психологу і відмітили, що не завжди вчителі справедливо їх оцінюють.

Демократичний простір

В навчальному закладі загалом сформований демократичний простір.

Керуючись Законом України «Про освіту», відповідно до статті 28 цього Закону для вирішення питань організації та забезпечення освітнього процесу в закладі, захисту прав та інтересів учасників, їх участі у громадському нагляді (контролі) у нашому закладі освіти створено і діють такі органи громадського самоврядування:

- орган самоврядування працівників Лішнянського ліцею – профспілкова організація;
- орган самоврядування здобувачів освіти, створений на конференції, до якого входять президент ліцею, міністри освіти, культури, побуту і господарства, фізкультури і спорту, два фотографи, скарбник. Президента вибирали голосуванням. У навчальному закладі було організовано передвиборчу та виборчу компанії. Кандидатів у президенти серед учнівської молоді на 2024–2025 навчальний рік було четверо. Кожен кандидат на загальних учнівських зборах представляв свою програму, де були висвітлені проблеми навчального закладу та запропоновані шляхи їх вирішення. Щороку традиційно у Лішнянському ліцеї організовується день учнівського самоврядування, присвячений Дню вчителя. Представники шкільного парламенту під керівництвом педагога – організатора та дирекції навчального закладу ретельно готуються до цього дня. Адже залучають старшокласників до нелегкої місії – спробувати себе у ролі вчителя, готуючись до уроків,

згідно календарних планів вчителів - предметників. Заздалегідь кожен учень, який проводитиме заняття в тому чи іншому класі з певного предмета, отримує консультацію. Учнівський президент у день учнівського самоврядування виступає в ролі директора навчального закладу, а міністри - в ролі заступників. Всі учні, які проводили уроки під керівництвом вчителів, готують інформацію, у якій діляться враженнями від проведених уроків. Така співпраця навчає дітей самостійності, відповідальності, наполегливості.

Учнівське самоврядування в ліцеї організовує різноманітні доброчинні акції на допомогу воїнам ЗСУ, виставки, спортивні змагання, тематичні флешмоби, квести. Учні 10 класу взяли участь у програмі Дрогобицької міської ради “Громадський шкільний бюджет” та стали переможцями проєкту “Лаунж-зона у фое ліцею”, автором якого є учениця 10 класу Тучапець Христина, а співавторами - Мроць В. та Лушак А. В закладі освіти працює батьківське самоврядування (батьківський комітет); традиційно загальні батьківські збори відбуваються тричі на рік. Громадське самоврядування та державно-громадське управління здійснюються на принципах пріоритету прав свобод людини і громадянина; верховенства права; взаємної поваги та партнерства; репрезентативності органів громадського самоврядування, громадських об’єднань та інших інститутів громадянського суспільства і правоможності їх представників; обов’язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов’язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін. Дотримуючись цих принципів, Лішнянський ліцей побудував ефективну модель партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. Насамперед, ретельно дотримуючись принципу добровільності, враховуючи, що, згідно з частиною 3 статті 70, органи громадського самоврядування у закладі освіти створюються «за ініціативою учасників освітнього процесу», представники громадського самоврядування отримали реальні можливості для дієвого впливу на значущі аспекти функціонування навчального закладу. Все це

обговорено та затверджено всіма учасниками освітнього процесу, кого ці процедури стосуються на загальношкільній конференції та відображаються в основних установчих документах, насамперед, Статуті закладу освіти. Керівництво залучає громадське самоврядування і до розроблення інших важливих документів закладу освіти, які визначають його освітню діяльність: «Правил поведінки учасників освітнього процесу», «Правил внутрішнього розпорядку», Стратегії розвитку, річного плану роботи... Конструктивна співпраця, партнерство в освіті мають позитивні наслідки не лише для учнів, які через демократичні процедури опановують права та обов'язки громадянина суспільства, але й для самого закладу.

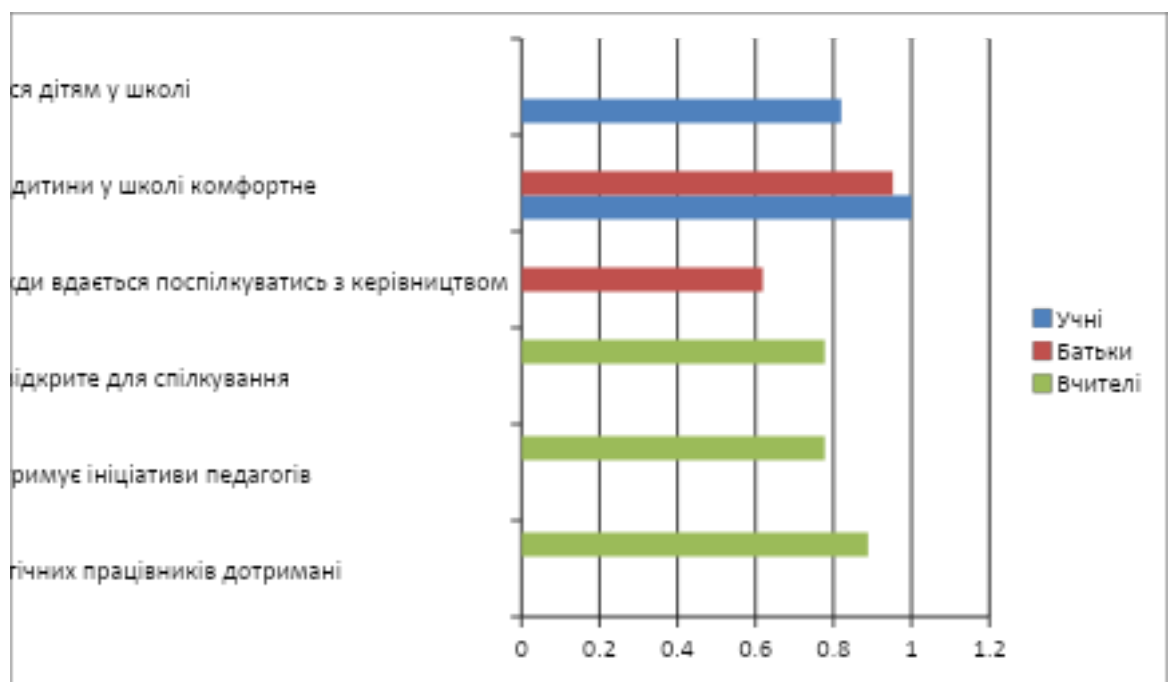
У навчальному закладі реалізується демократичний принцип управління, активно працюють Рада навчального закладу, піклувальна рада, батьківський комітет, учнівська рада. Для розроблення стратегії розвитку закладу було залучено педагогів, батьків та представників учнівського самоврядування. Були створені робочі групи для підготовки пропозицій за певними напрямками. Керівники методичних об'єднань, досвідчені вчителі розробляли освітню програму. За даними анкетування, 70,37% педагогів брали участь у розробленні стратегії розвитку закладу. Батьки та учні вносили пропозиції стосовно змісту варіативної складової та курсів за вибором. Представники громадськості, члени піклувальної ради та батьківського комітету працювали над шляхами вдосконалення матеріальної бази. Під час розроблення стратегії враховано засади державної політики у галузі освіти, чинне законодавство та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність ліцею. Стратегія розвитку закладу визначає основні шляхи діяльності. Вона скеровує педагогів до реалізації ціннісних пріоритетів особистості, задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, створення освітнього середовища, у якому б реалізувалася сучасна модель випускника, готового до життя з самореалізацією компетенцій наданих під час здобуття освіти. Усі працівники ознайомлені із стратегією розвитку закладу, метою його діяльності та основними завданнями. У закладі створено

робочу групу з реалізації стратегії розвитку Лішнянського ліцею. Вся робота спрямована на забезпечення якості навчання і виховання здобувачів освіти, рівня сформованості їх життєвих компетентностей відповідно до Концепції «Нова українська школа» та відповідно до державних стандартів. Щорічно в навчальному закладі проводиться моніторинг якості розвитку закладу, освітнього процесу та досягнення цілей, які визначені стратегією розвитку. Результати моніторингу обговорюються на засіданнях педагогічної ради, Ради навчального закладу. Здійснюється аналіз освітнього процесу із врахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів. Стратегія розвитку коригується відповідно до внутрішніх змін, коли виявлено слабкі сторони роботи, які потрібно зменшити, не допустити в подальшому. У закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку. Річний план передбачає виконання заходів, спрямованих на досягнення цілей, які передбачені у стратегії розвитку ліцею та складений за участю всього педагогічного колективу закладу. На серпневому засіданні педагогічної ради його було обговорено і затверджено.

Керівництво закладу впливає на формування сприятливого психологічного клімату та атмосфери довіри між учасниками освітнього процесу і від цього залежить досягнення мети діяльності закладу, де панує довіра між учасниками освітнього процесу, яка створює сприятливі умови для конструктивного вирішення можливих конфліктів, які бувають неминучими в реальному шкільному житті. Визначальна умова для створення такої атмосфери – обґрунтованість і відкритість управлінських рішень. До основних суб'єктивних ознак сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі у школі належать: можливість для членів колективу вільно висловлювати власні думки під час обговорення питань; відсутність тиску керівника на підлеглих і визнання за ними права приймати відповідальні для колективу рішення; достатня інформованість для членів колективу про його завдання та стан справ під час їхнього виконання; задоволеність належністю

до колективу; прийняття на себе відповідальності за стан справ у колективі кожним його членом.

На питання анкетування: «Чи дотримані права педагогічних працівників у закладі?» - 88,89% опитаних вчителів дали позитивну відповідь. «Чи підтримує дирекція ініціативи педагогів, що стосуються освітнього процесу?» - 77,78% - так. «Чи відкрите керівництво для спілкування?» - 77,78% вчителів дали ствердну відповідь. Згідно з анкетуванням, проведеним з батьками: «Чи завжди вдається батькам поспілкуватись з керівництвом?» - 61,90% дали ствердну відповідь. 95,24% батьків вважають комфортним перебування дитини у закладі освіти. Згідно з проведеним анкетуванням, на відповідь: «Чи комфортно Вам у навчальному закладі?» - 100% здобувачів освіти дали ствердну відповідь. «Чи подобається дітям у школі?» - 78,95% відповіли – «Так».

Учасники освітнього процесу мають відкриту і повну інформацію про те, які проблеми виникають у закладі і як вони вирішуються. Накази, розпорядження, вказівки, рекомендації керівництва, які стосуються діяльності закладу, добре підготовлені і обґрунтовані. Кожен учасник освітнього процесу знає, чим саме визначається необхідність того чи іншого рішення, які наслідки це рішення матиме.

Педагогічні працівники ліцею сприяють формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти в процесі їх навчання, виховання та розвитку. Серед основних аспектів виховання, які забезпечуються під час проведення навчальних занять: повага гідності, прав і свобод людини; повага до культурної багатоманітності; визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права, розвиток громадянської свідомості та відповідальності; розвиток навичок критичного мислення; розвиток навичок співпраці та командної роботи; формування здорового і екологічного способу життя; виховання гендерної рівності; інші виховні аспекти. Під час виховного процесу формуються ключові компетентності. Більшість навчальних кабінетів закладу освіти забезпечені інтерактивними засобами навчання, що дає можливість учителям розвивати свої навички у використанні ІКТ. Інформаційно-комунікаційні технології використовуються вчителями на різних етапах педагогічної діяльності: при підготовці та проведенні навчального заняття, для зворотного зв'язку (медіаресурси), інформування учнів. Переважно педагоги застосовують у своїй роботі комп'ютерні презентації, ілюстрації для демонстрації й розуміння навчального матеріалу. Частина вчителів використовує інтерактивні освітні платформи для виконання учнями завдань онлайн. Педагогічні працівники ліцею використовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі для інтенсифікації роботи з документами; комунікації з учнями та батьками; створення наочності, дидактичних матеріалів в електронному вигляді; розроблення моніторингових робіт; використання електронних підручників в освітньому процесі; підвищення професійного рівня, обмін досвідом; отримання актуальної освітньої інформації. Педагогічні працівники забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності – основна умова професійного розвитку педагога. Учителі Лішнянського ліцею безперервно вдосконалюють рівень своєї майстерності. Як правило,

найпопулярнішим джерелом підвищення кваліфікації є курсова підготовка у Львівському інституті післядипломної педагогічної освіти. Для участі в курсовій підготовці керівництвом закладу щорічно складається і затверджується план-графік підвищення кваліфікації вчителів. Проте процес професійного зростання вчителя не обмежується лише формами підвищення кваліфікації за межами закладу. Багато педагогів професійно розвиваються, беручи участь у тренінгах, конференціях, семінарах, вебінарах, онлайн-курсах, тощо. Популярними серед учителів є курси і вебінари на освітніх платформах EdEra, Prometeus, «Мій клас», «УМІТИ» та інші.

Для визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників освітнього закладу упродовж 2024-2025 років розроблено, затверджено директором і схвалено рішенням педагогічної ради Положення. Цей документ у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників визначає порядок підвищення кваліфікації педагогічних працівників Лішнянського ліцею. Кожен педагог самостійно формує індивідуальний графік підвищення кваліфікації і несе відповідальність за достовірність поданої інформації. Короткострокове підвищення кваліфікації забезпечується шляхом участі педагогів у шкільних методичних заходах відповідно до плану роботи методичних об'єднань ліцею. Педагог після завершення підвищення кваліфікації звітує на засіданні методичного об'єднання про результати проходження підвищення кваліфікації, а методичне об'єднання подає до педагогічної ради закладу клопотання про визнання результатів. Важливо, щоб процес професійного зростання вчителя був безперервним системним процесом, що включає участь у роботі творчих груп, обмін досвідом, розробку систем навчальних занять, публікації в різних джерелах, самоосвіту, тощо. Ці складові учительського портфоліо будуть індикаторами професійного зростання. Забезпечити якість освіти можливо лише за умови партнерства школи, батьків та працівників закладу. Найважливішим напрямом, який забезпечує

педагогіку партнерства в закладі освіти є особистісно орієнтована технологія навчання. Вона ставить сьогодні у центр усієї шкільної освітньої системи особистість дитини, її можливості для саморозвитку. Особистісно орієнтоване навчання спрямоване на вирішення завдань розвитку в учнів інтересу до пізнання, бажання та вміння самостійно вчитися. Педагогічні працівники закладу дають можливість учням вільно висловлювати свої думки, розвивають в учнів уміння аргументовано конструювати свої відповіді, забезпечують партнерські стосунки між вчителем і дитиною. Результати навчання учнів залежать від праці та наполегливості учнів. 71,43% учнів вважають, що їхня думка враховується вчителями під час проведення уроків.

Питання самооцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів заслуховуються на засіданнях педагогічної ради.

Отже, проаналізувавши відповіді учнів і педагогів, можна зазначити, що в освітньому закладі сформований демократичний простір.

Патріотичний простір

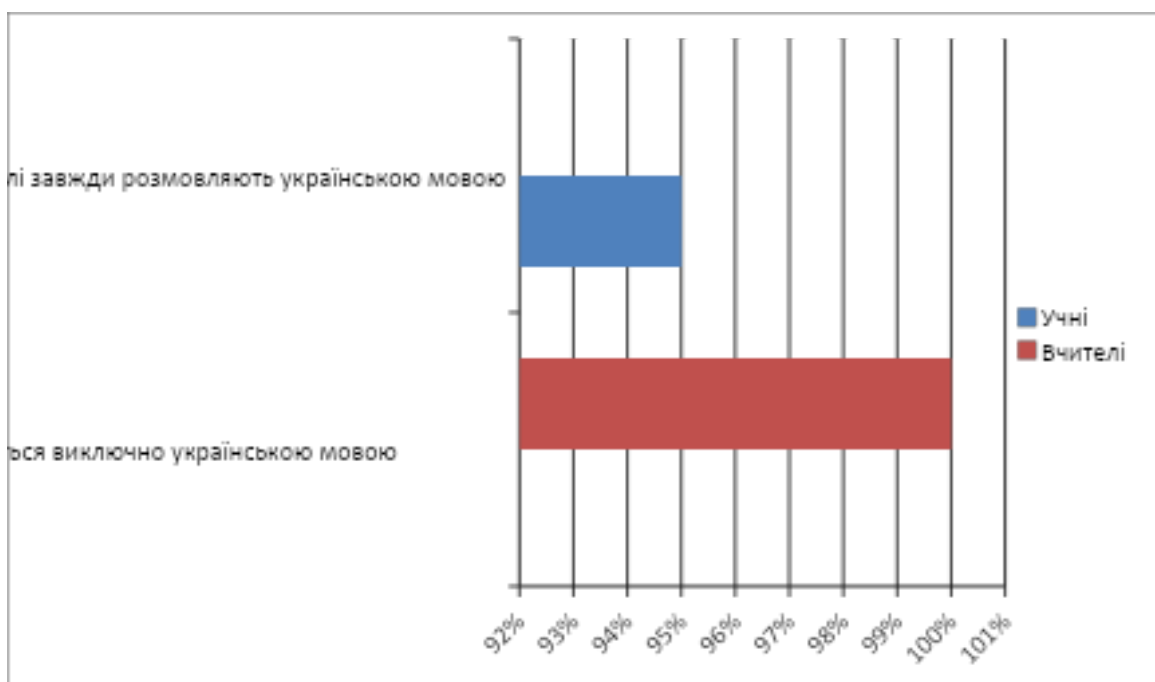
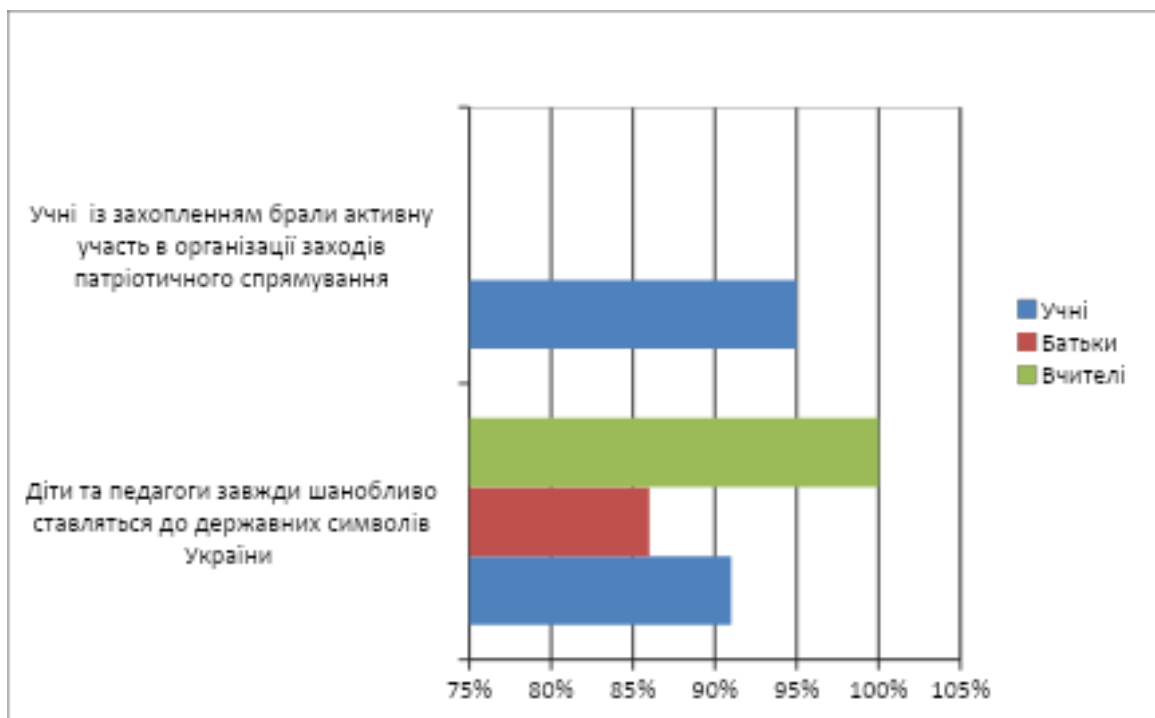
В навчальному закладі повністю сформований патріотичний простір.

Національно-патріотичне виховання сучасної молоді базується на національних традиціях українського народу, є ідейною силою національної свідомості. Сьогодні важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності, сформувати у молоді громадсько-активні соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, і перш за все пов'язаних із захистом рідного краю, народу та Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави. Сучасне виховання, зокрема патріотичне, має здійснюватися в умовах національного виховання. Національно-патріотичне виховання — це формування гармонійної, розвиненої, високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої людини, наділеної глибокою громадянською відповідальністю. Національно-патріотичне виховання

формує усвідомлення своєї причетності до історії, традицій, культури свого народу, любові до своєї Батьківщини, вболівання за долю свого народу, його майбутнє, в перекладі означає «батьківщина, вітчизна».

В Лішнянському ліцеї приділяється багато уваги національній самосвідомості учнів, згуртовується колектив за допомогою колективних справ, участі у заходах зорієнтованих на патріотичне виховання, відродження культури, традицій, збереження мови, народу. Тому навчально-виховний процес вибудований таким чином, щоб пробудити в дітях національні почуття, виховати в них повагу і любов до свого народу, до його віковічних моральних та духовних здобутків, а також самоповагу й гордість за свою Батьківщину, і на цій основі формувати суспільно значущі особистісні риси громадянина України і національну свідомість, духовність, трудову активність, морально-етичну, фізичну, екологічну і правову культуру. Вчителі вказали, що діти та педагоги завжди шанобливо ставляться до державних символів України (100%), їх підтримали і батьки (86%) і учні (91%), учні із захопленням брали активну участь в організації заходів патріотичного спрямування (95%).

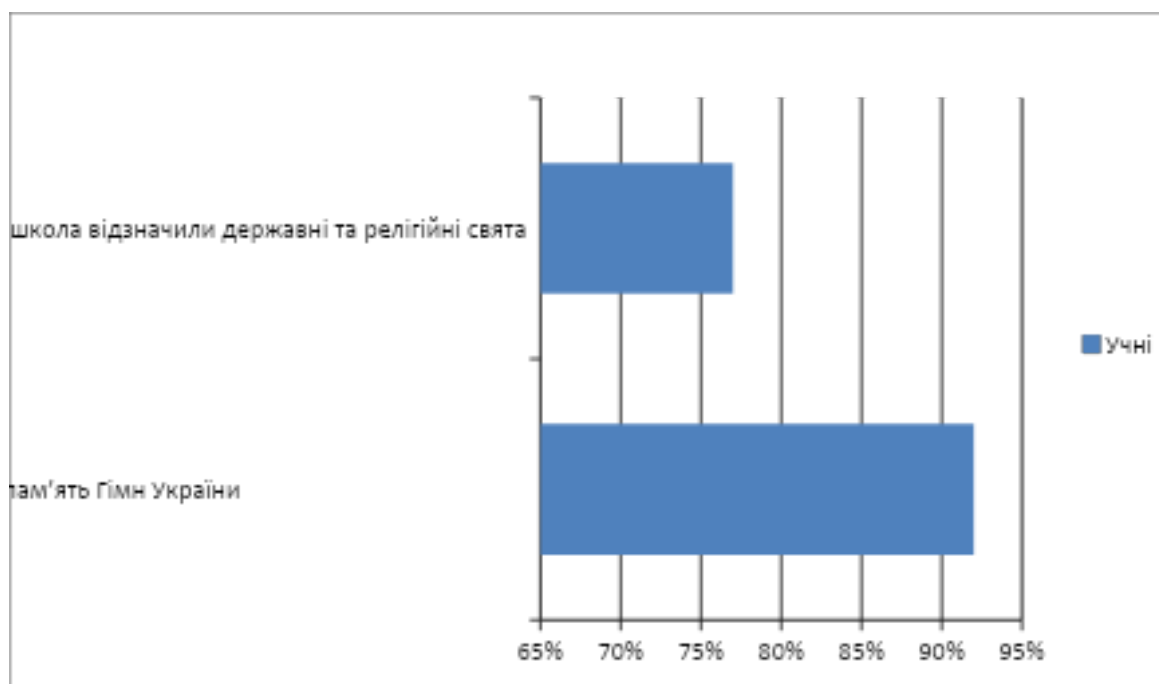
Шанобливе ставляться до державних символів України

У формуванні національної свідомості не можна оминати проблеми мови та мовлення. Учні мають усвідомлювати, що без оволодіння державною мовою неможливо стати повноцінним громадянином своєї держави, патріотом України. Вчителі вказали, що в Лішнянському ліцеї завжди уроки та заходи ведуться виключно українською мовою (100%), учні відзначили, що

однокласники і вчителі завжди розмовляють з ними українською мовою (95%).

Проведене опитування дало змогу адміністрації та вчителям зрозуміти наскільки вдається досягти мети – сформувати гармонійно розвинену, освічену, соціально активну й національно свідому молоду людину, яка має почуття громадської відповідальності, є носієм кращих надбань національної культури, здатна до самовдосконалення. Вміють виконувати напам'ять Гімн України 95% учнів, сподобалось, як минулого навчального року ваш клас і школа відзначили державні та релігійні свята 96% учнів.

Тільки систематичне національне виховання може подолати почуття національної меншовартості і сформувати людину-громадянина з національним складом мислення та природним почуттям гордості за те, що ти – українець. На основі правильно організованої виховної роботи формуються основні складові національної самосвідомості: любов до рідної землі і свого народу, патріотизм і готовність захищати українську державу, досконале володіння українською мовою, духовна культура, повага до батьків, культури та історії, традицій та звичаїв свого народу, працелюбність, бажання працювати задля розквіту української держави, культура міжособистісного

спілкування, глибоке усвідомлення громадської відповідальності, сформовані почуття гордості за свою Батьківщину.

Розвиток національно-патріотичного виховання – це планомірна виховна діяльність, у ході якої дитина поступово усвідомлює свою приналежність до родини, колективу, класу, школи, народу. У роботі, присвяченій патріотичному вихованню молоді в Лішнянському ліцеї виділяються наступні види та форми молодіжної діяльності:

- 1) участь в різних молодіжних організаціях, органах студентського самоврядування і координаційних радах;
- 2) соціальні проєкти молоді на громадських засадах;
- 3) волонтерські проєкти.

Для педагогічного колективу нашої школи патріотичний напрямок роботи був і залишається пріоритетним. Формування громадянина - патріота України, підготовленого до життя, з високою національною свідомістю, виховання громадян, які здатні побудувати громадянське суспільство, в основу якого були б закладені та постійно втілювалися демократія, толерантність та повага до прав в класі, школі, місті, країні. Якими б ми хотіли бачити своїх дітей? Чесними; вихованими; добрими; людьми, які поважають старше покоління. Ці якості можна об'єднати в етично-моральну групу, без якої жодне суспільство не існує. Для того щоб виховати ці якості, в Лішнянському ліцеї викладаються уроки християнської етики, на яких дітям прививають любов до Бога та ближнього, закладають основи християнської моралі.

Для досягнення мети патріотичного та громадянського виховання суттєву роль відіграють позакласні виховні заходи. Вони сприяють поглибленню знань учнів з історії та культури українського народу, його традицій, формуванню патріотичних поглядів, переконань і почуттів, відповідної та відповідальної поведінки. 62% батьків вважають, що їхня дитина брала участь цього або/і минулого року в заходах, орієнтованих на

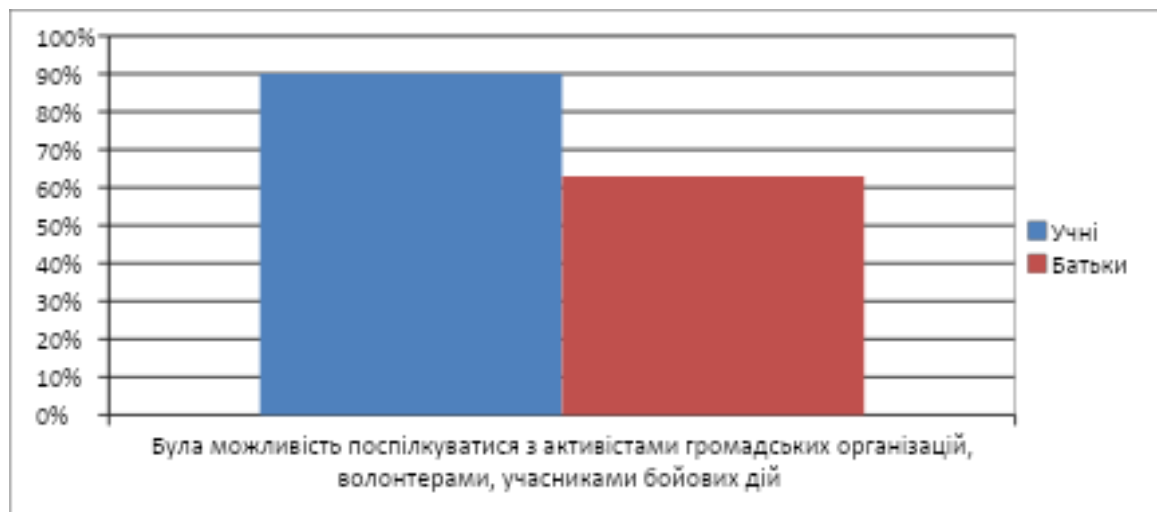
пізнання історії України, чи відвідувала історичний або краєзнавчий музей, музей-садибу когось з історичних діячів так само часто, як і до повномасштабного вторгнення в Україну військ РФ .

Реформи торкаються діяльності як педагогів, так і учнів. Останні набагато активніше залучаються до участі в житті суспільства через учнівські органи самоврядування. Форми такої роботи не є новими, але зараз вони відіграють помітну роль у педагогічному процесі. Учнівське самоврядування – це один із шляхів практичної підготовки свідомих громадян, патріотів своєї країни. Участь у таких засіданнях сприяє розвитку соціальної активності, поглибленню патріотичних почуттів, відповідальності за власну долю та долю однолітків, вчить їх відстоювати свої права, поважати закони, бути небайдужими до проблем окремої людини, громади та держави. Тому важливим є залучення школярів до діяльності в учнівському самоврядуванні. В нашій школі залучають учнів до участі в управлінні шкільним життям через їхню роботу в органах учнівського самоврядування, яке забезпечує комплексний виховний вплив на учнів шляхом залучення до усвідомленої та систематичної участі у вирішенні важливих питань життя класу та закладу. І, нарешті, учнівське самоврядування є організацією, що складається з учнів, створена учнями й існує для учнів. 96% учнів вказали, що чергові вибори до органів учнівського самоврядування, які відбулись цього або минулого календарного року проходили з повним дотриманням процедури.

Головне завдання організації учнівського самоврядування полягає в тому, щоб через розвиток соціальної активності учнів виховати в них почуття власної гідності, дати їм можливість реалізувати себе. Саме тому, в нашому закладі діє система органів самоврядування як структурна одиниця виховної роботи. Протягом навчального року проводяться засідання учнівського самоврядування, на яких вирішуються нагальні питання життєдіяльності організації. Учнівський президент школи Соломія Гузар із своєю командою під керівництвом педагога – організатора оформляли тематичні фотозони, організовували на перервах рухливі ігри з молодшими школярами. У

листопаді 2024 – 2025 н.р. для 1-4 класів провели козацькі забави. Цікавим і неповторним був тиждень учнівського самоврядування: перший день – моя улюблена іграшка, другий – день фотографії, третій – день піжами, четвертий – день обіймів «Поділись теплом своєї душі», день п'ятий - день святого Валентина. Учнівським самоврядуванням протягом року організовуються тижні добра і милосердя.

Функціонує у нашому закладі і волонтерський рух. Кожен учень школи, працівник закладу, батьки можуть будь-якої хвилини долучитися до активної діяльності та внести свою посильну допомогу. За постійної підтримки педагогічного колективу, батьківського комітету учнівське самоврядування проводить акції, пишуть листи, роблять обереги та малюнки, які передають бійцям у зону бойових дій. Вітають наших захисників власноруч виготовленими листівками з державними святами; організовують суботники, патріотичні акції; проводять благодійні ярмарки, свята; ведуть пошуково-краєзнавчу роботу у рамках музейної педагогіки. Організуються і зустрічі з волонтерами. 95% учнів та 67% батьків зазначили, що у школі минулого навчального року або нещодавно була можливість поспілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, учасниками бойових дій у російсько-українській війні навіть частіше ніж до повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну.

У процесі такої різноманітної діяльності, виконання доручень учні проходять першу школу громадянства, набувають навичок суспільної діяльності, на власному досвіді досягають складне мистецтво управління шкільними справами, а все це забезпечує постійний рух уперед для досягнення найкращих результатів, корисних, як для суспільства, так і країни разом у формуванні громадянина-патріота.

Провідна роль у організації патріотичного виховання учнів належить класному керівнику. Ефективність патріотичного виховання в системі виховної роботи класного колективу значною мірою залежить від спрямованості виховного процесу, методів і форм його організації. Звертаємо увагу на те, що характер ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави змінюється з віком. Тому класні керівники враховують вікові особливості учнів.

Основними формами патріотичного виховання школярів є:

- інформаційно-масові: дискусії, диспути, конференції, інтелектуальні аукціони, ринги, вікторини, вечори, подорожі до джерел рідної культури, історії держави і права, створення книг, альманахів тощо;
- діяльнісно-практичні: творчі групи, екскурсії, свята, ігри-драматизації, огляди-конкурси;
- інтегративні: шкільні клуби, фестивалі, гуртки;
- індивідуальні: доручення, творчі завдання, звіти, індивідуальна робота;
- наочні: шкільні музеї та музейні кімнати, галереї, виставки дитячої творчості, книжкові виставки, тематичні стенди, експозиції про подвиги героїв.

В організації національно-патріотичного виховання учнів Лішнянського ліцею пріоритетну роль відведено активним методам, застосування яких ґрунтується на демократичному стилі взаємодії, сприяє формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості.

З метою організації патріотичного виховання учнівської молоді у школі проводяться заходи: які виховують любов до української мови:

- «Свято рідної мови», «Шевченківський тиждень», «День писемності», мовно-літературні конкурси; пов'язані з вивченням історії рідного краю і народу: історичне краєзнавство, відвідування місць історичних подій, вивчення літератури, збирання документів та матеріальних пам'яток, влаштування виставок;

-заочна подорож «Україно, ти моя прекрасна»,

-святкування Дня Конституції, Дня незалежності України, Дня Соборності України;

- військово-патріотичного виховання: інсценізація патріотичної пісні;

-святкування Дня збройних сил України, дня пам'яті Героїв Крут; «Козацькі забави»; інтелектуальні вікторини «Пишаємося подвигами предків»,

-уроки пам'яті, уроки мужності «Зростаємо громадянами - патріотами землі, що Україною зветься»;

-архівно-пошукові: зустрічі з захисниками України, випуск плакатів, буклетів, газет за матеріалами пошукової діяльності;

- екскурсії до музеїв військових частин, установ, підприємств, вищих навчальних закладів;

- лекції, бесіди («Я – громадянин-патріот незалежної держави України», «Пам'яті вдячні нащадки», «Моя рідна Україна», «Знати і поважати Герб своєї Вітчизни, Прапор, Гімн», «Наша Вітчизна - Україна», «Державна символіка Батьківщини», «Твої права та обов'язки», «Патріотизм-нагальна потреба України», «Моя земля – земля моїх предків», «Україно, матінко моя», «Символи України», «І синє небо, і жовте колосся», «Народні символи» тощо);

-конкурс «Я – маленька україночка», «Козацькому роду нема переводу»;

-семінари, «круглі столи», конференції («У пам'яті світ врятований», «Люблю я свій народ – ціную його звичаї», «Що значить бути патріотом?», «Ми – європейці: реальність і перспективи»);

-години спілкування «Кольори, що дають надію», «Виховання поваги до державної символіки – важливий елемент виховання патріотизму», «Ми всі – українці, єдина сім'я» Я – громадянин і патріот держави», «Я – українець!», «Можна все на світі вибирати синові, вибрати не можна тільки Батьківщину!»);

-патріотичні флеш-моби;

-заняття під час проведення «Дня цивільної оборони» з ознайомлення з основними зразками техніки й озброєння Збройних Сил України, підвищення фізичної загартованості в інтересах підготовки до захисту Вітчизни; відпрацювання практичних дій учнів, вихованців і працівників навчальних закладів щодо захисту свого життя та здоров'я в умовах війни.

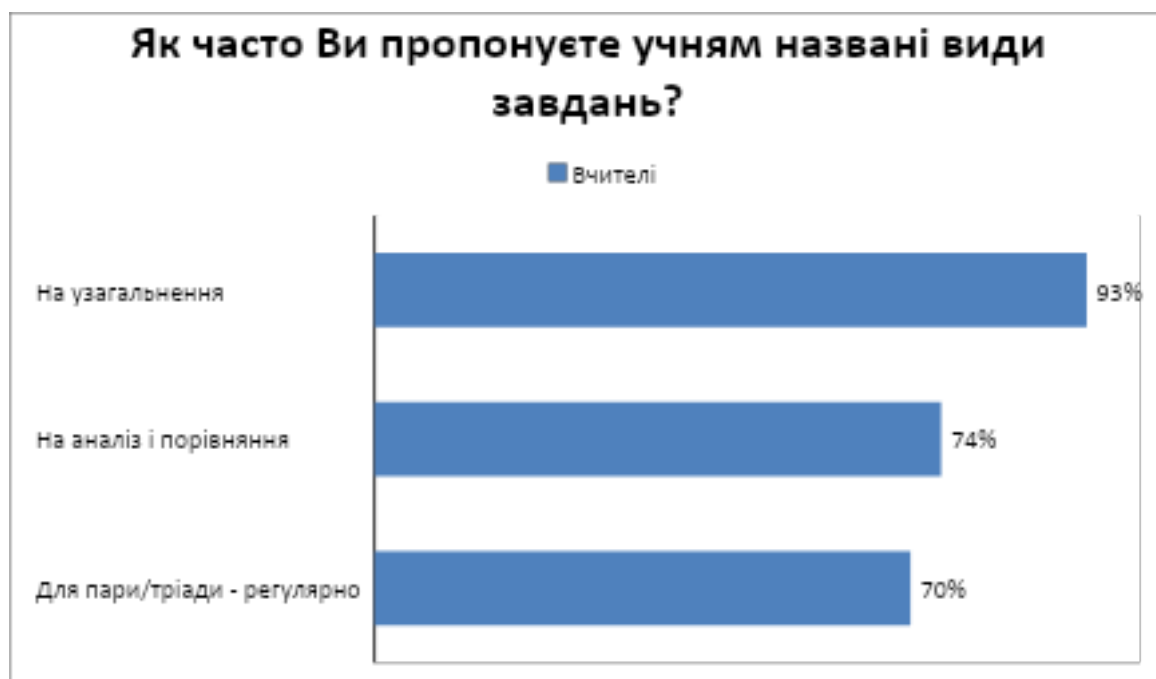
Виконуючи завдання і реалізуючи основні принципи виховної роботи, педагогічний колектив школи орієнтується на нормативно-правову базу з питань виховної роботи, а саме : Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Концепцію виховання дітей та молоді», «Концепцію громадянського виховання», «Національну доктрину розвитку освіти», «Конвенцію про права дитини», «Декларацію прав дитини», «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» та нормативно-правові акти, документи Міністерства освіти і науки України. Для їх реалізації у школі був розроблений план виховної роботи навчального закладу та плани виховної роботи класних керівників. Ці плани охоплюють всі напрямки виховання: патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, фізичне, екологічне, превентивне та включають в себе календарні, традиційні шкільні свята, заходи, конкурси. Колектив школи керувався головним завданням – виховати морально здорову, духовно багату, різнобічно розвинуту людину, яка поважає й любить рідну землю, культуру свого народу; громадянина правової держави, який знатиме й поважатиме закони, любитиме Україну, орієнтуватиметься в сучасному політичному житті й буде готовий працювати заради процвітання своєї Батьківщини.

Отже, можна вважати виховний простір Лішнянського ліцею патріотичним.

Культуротворчий простір

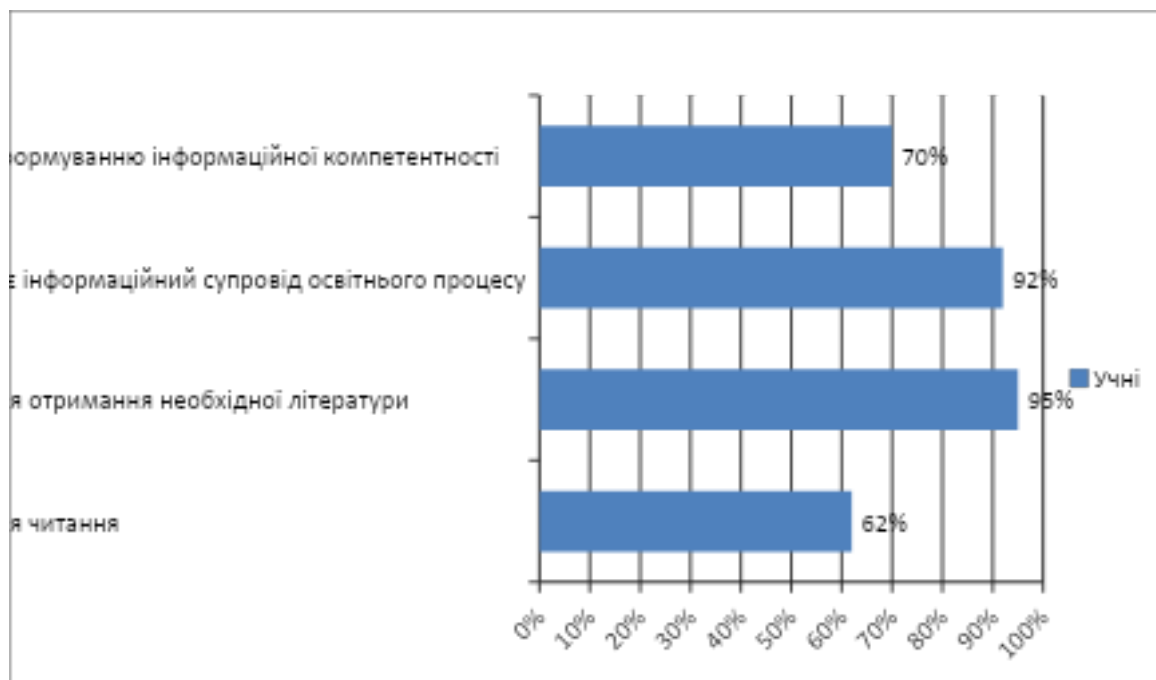
Загалом у навчальному закладі сформований культуротворчий простір.

У школі розвивальними, мотивуючими до навчання використовуються активні та інтерактивні методи. Учителі в інтерактивному навчанні виступають організаторами процесу навчання, консультантами, фасилітаторами, які ніколи не «закривають» навчальний процес на собі. Головними в процесі навчання є зв'язки між учнями, їх взаємодія та співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників у процесі навчання, учні беруть на себе відповідальність за результати навчання. На запитання: «Як часто Ви пропонуєте учням названі види завдань? Для пари/тріади – Регулярно 70,37%, на узагальнення – 92,59%, на аналіз і порівняння – 74,07%.

У закладі освіти створено простір інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (бібліотека, інформаційно-ресурсний центр тощо). З часу оновлення шкільної бібліотеки

учні часто і з задоволенням відвідують шкільну бібліотеку. У бібліотеці 259 читачів. Найчастіше учні відвідують бібліотеку для отримання необхідної інформації, програмової літератури та підручників. За результатами дослідження учні 4-10 класів 61,54% часто брали книги для читання, 94,74% – для отримання необхідної літератури та підручників. Сучасна медіатека дає змогу учням працювати як на комп'ютерах, так і з звичайними книжками. Читальний зал бібліотеки поєднаний з абонементом, у якому є відкритий доступ до літератури. У бібліотеці затишно і комфортно, є кімната для читання, кімната, де знаходиться програмова література, архів. Фонд шкільних підручників розташований в окремому приміщенні. Вчителі та учні відвідують бібліотеку для самопідготовки, для отримання підручників, а також консультацій та проєктної роботи. Здійснює інформаційний супровід освітнього процесу (пошук і добір літератури, періодичних видань) – 92,59%. У бібліотеці проходять уроки бібліотечно-бібліографічної грамотності, виставки учнівських робіт, малюнків та плакатів, години класного керівника, літературні читання, конкурси, організований клуб «Читайлик». Процес перетворення бібліотеки на інформаційний центр є поступовим, тому в річному плані роботи окреслені питання з вдосконалення інформаційного простору бібліотеки. Сприяє формуванню інформаційної компетентності (консультування учнів і вчителів щодо пошуку інформації) – 70,37%.

У стратегії розвитку прописані та поступово втілюються поставлені завдання. Проте є питання, які хотілося б вдосконалити найближчим часом. Важливим для шкільного бібліотекаря є підвищення педагогічної майстерності. Бібліотекар часто бере участь у тренінгах, семінарах, вебінарах з питання вдосконалення інформаційного простору, предметних методоб'єднаннях, батьківських зборах.

У закладі діють 3 гуртки. Протягом року керівники гуртків залучали учнів до активних форм роботи. Під час анкетування учні зазначають, що минулого навчального року відвідували шкільні гуртки, спортивні секції або мистецьку студію – 69,23%

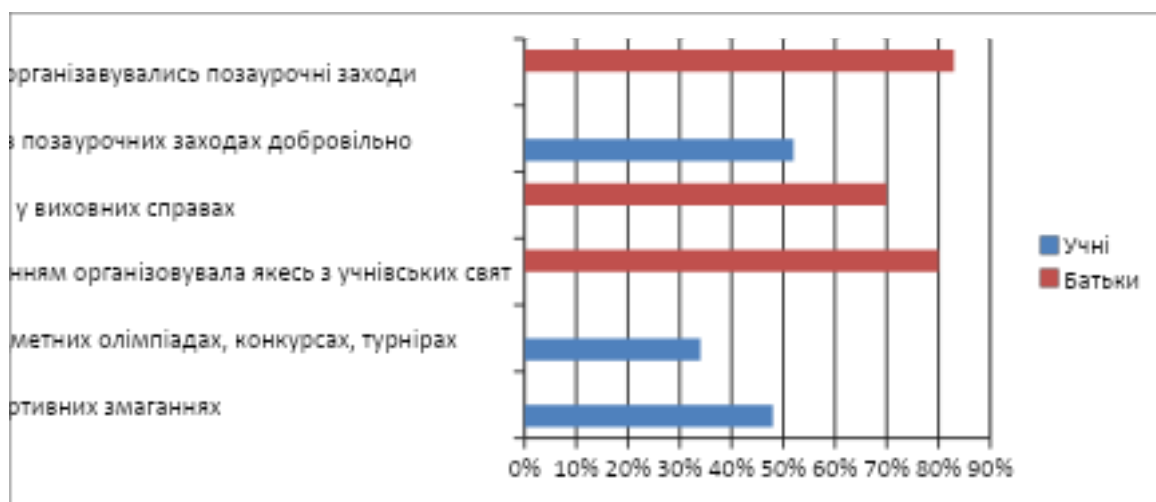
Щороку відбуваються позашкільні публічні заходи – олімпіади, конкурси, виставки, змагання. Наша школа бере активну участь у багатьох заходах, на яких учні займають призові місця. Учні 10 класу відповіли:
 -спортивні змагання - 25%;
 -предметні олімпіади, конкурси, турніри -50%.

Батьки відповіли на питання:

«Чи цього і/або минулого року Ваша дитина організовувала якість з учнівських свят, може, грала якусь роль у поставленій в закладі п'єсі, виставляла власні мистецькі роботи тощо?»

-Так, із задоволенням – 71,43%.

На питання: «Чи батьки, опікуни або їх рідня були задіяні у виховних справах, інших заходах, які відбулись у закладі цього або минулого року?» - 57,14% відповіли -«Так». «Чи діти, їх друзі беруть участь в позаурочних заходах, що проводяться в закладі освіти, добровільно?» - 71,43% відповіли – «Так».

Забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу. Упродовж минулого навчального року було організовано екскурсії, подорожі, організаторами були вчителі і батьки. 80,95% сподобалось, що організувались позаурочні заходи (екскурсії, подорожі).

Школа задовільняє пізнавальний і розвивальний інтерес учнів. Батьки долучаються до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, олімпіад. Отже, культуротворчий простір в навчальному закладі сформований не в повній мірі.

ВИСНОВКИ

Враховуючи результати усіх методів дослідження можна зробити висновок, що в освітньому закладі створені умови для захисту людської гідності, рівності та справедливості. У ліцеї панує взаєморозуміння та взаємоповага, створені умови для формування всебічно розвиненої особистості. Між учнями та вчителями товариські стосунки, між батьками та

вчителями - товарисько-партнерські. Освітній заклад враховує у своїй діяльності потреби та інтереси учнів, педагогів, батьків, традиції шкільного життя.

Освітній процес відповідає принципам демократії. Усі мають можливість самореалізовуватися, організовувати та брати участь у виховних заходах, вільно обговорювати шкільні справи, володіти інформацією. Учні мають право бути обраними до органу учнівського самоврядування.

У шкільному середовищі учні формують громадянську позицію, ідентифікують себе як українці, набувають досвіду громадянської поведінки, проявляють себе як волонтери, допомагають постраждалим та підтримують їх. Освітній заклад активно співпрацює з батьками, з місцевими громадськими організаціями, духовенством, з іншими освітніми закладами.

Великою мірою Лішнянський ліцей забезпечує необхідні умови для виховання дисциплінованості, порядності, чесності, патріотизму, ідейності, активності. Важливим аспектом формування особистості є набуття відповідальності, духовності, творчого мислення, товариськості, громадянської позиції.

В результаті моніторингового дослідження можна вважати виховний простір ліцею безпечний, відкритий, демократичний, патріотичний, не в повній мірі культуротворчий та частково сповнений довіри.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відповідно до результатів електронного анкетування, інтерв'ювання, спостереження, рекомендуємо:

1. Популяризувати роботу шкільної бібліотеки.
2. Залучати більше старшокласників до роботи в гуртках та секціях ліцею.
3. Більше організовувати рухливих ігор з учнями молодших класів на перервах.

4.Налагодити стосунки довіри між учнями – старшокласниками та їх класними керівниками.

5.Популяризувати роботу шкільного психолога та педагога – організатора.

6.Налагодити більш тісні зв'язки з громадськими організаціями Дрогобицької ОТГ.

7.Заохочувати школярів до участі в різноманітних конкурсах, виставках, проєктах.